

GEANONIMISEERD

Rapport 6855

PREDIKHERENSTRAAT TE GEMERT

Predikherenstraat te Gemert, gemeente Gemert-Bakel

Een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek

Colofon

ADC Rapport 6855

Predikherenstraat te Gemert, gemeente Gemert-Bakel

Een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek

Auteur(s):

In opdracht van: Goed Wonen Gemert

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, 5 mei 2026

Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

Status rapportage:

Versie 0.1

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt

worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook

zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend

uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Autorisatie: ...

ISSN 1875-1067

ADC ArcheoProjecten

Nijverheidsweg-Noord 114

3812 PN Amersfoort

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1 Inleiding en administratieve gegevens	9
2 Bureauonderzoek	12
2.1 Doelstelling en vraagstelling	12
2.2 Methode	12
2.3 Resultaten	12
2.4 Gespecificeerde verwachting en conclusie	33
3 Inventariserend Veldonderzoek	34
3.1 Verkennend booronderzoek: doel- en vraagstelling	34
3.2 Methode	34
3.3 Resultaten Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)	35
3.4 Conclusies	37
4 Aanbeveling	38
Literatuur	39
Geraadpleegde websites	40
Lijst van afbeeldingen en tabellen	41

Tabel 1. Overzicht van de verschillende perioden

Archeologische periode		Datering	Geologisch tijdperk	
Tweede wereldoorlog WO2		1940-1945	Holoceen	
Nieuwe tijd	Late Nieuwe tijd tot WO2			
	Midden	1850		
	Vroeg	1650		
Middeleeuwen	Late Middeleeuwen B	1500		
	Late Middeleeuwen A	1250		
	Vroege Middeleeuwen D	1050		
	Vroege Middeleeuwen C	900		
	Vroege Middeleeuwen B	725		
	Vroege Middeleeuwen A	525		
	Vroege Middeleeuwen A	450		
Romeinse tijd	Laat	270		
	Midden	70 na Chr.		
	Vroeg	15 voor Chr.		
IJzertijd	Laat	250		
	Midden	500		
	Vroeg	800		
Bronstijd	Laat	1100		
	Midden	1800		
	Vroeg	2000		
Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	2850		
	Midden	4200		
	Vroeg	4900-5300		
Mesolithicum (Midden-Steentijd)	Laat	6450		
	Midden	8640		
	Vroeg	9700		
Prehistorie	Laat			
	Jong B	12.500		
	Jong A	16.000		
		35.000		
Paleolithicum (Oude Steentijd)	Midden			
	Oud			

Samenvatting

In opdracht van Goed Wonen Gemert heeft ADC ArcheoProjecten in maart en april 2026 een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek uitgevoerd op de locatie Predikherenstraat te Gemert.

De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen sloop van 14 eengezinswoningen en nieuwbouw van 24 woningen in het plangebied. Hiertoe zullen 14 eengezinswoningen worden gesloopt en in totaal 24 nieuwe woningen worden gerealiseerd.

Op basis van het bureauonderzoek is een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld. Het plangebied is gelegen in de wijk Berglaren in het zuiden van Gemert. Gemert bevindt zich op een dekzandrug en een complex van dekzandwelingen in de Centrale Slenk. Deze hoger gelegen zandgebieden waren zeer geschikt voor bewoning van het Paleolithicum. Resten uit de periode Paleolithicum en Mesolithicum manifesteren zich als strooiing van vuursteen in de top van het dekzand. De top van het dekzand is nabij het plangebied aangetroffen op ca. 50 – 70 cm -mv (15,35 – 15,50 m +NAP). Vanwege het gebruik van het plangebied als akker is deze top vermoedelijk verstoord. De verwachting op resten uit het Paleolithicum en Mesolithicum is laag.

Vanaf het Neolithicum kunnen ook diepere sporen worden verwacht als sporen van landgebruik, perceelsgreppels, paalkuilen, afvalkuilen en dergelijken, en losse vondsten. Onder een akkerlaag direct ten oosten van het plangebied zijn paalkuilen en een enkele scherf aardewerk gevonden uit de IJzertijd, alsook een scherf uit de Romeinse tijd. Dit duidt in ieder geval op bewoning in de periode IJzertijd-Romeinse tijd. De verwachting op archeologische resten uit de periode Neolithicum-Vroege Middeleeuwen is hoog. Deze worden verwacht in de top van het dekzand. Plaatselijk zijn door eeuwenlange bemesting esdekken van 60 a 80 cm gevormd op het dekzand, wat zorgt voor gunstige conserveringsomstandigheden.

De oudste vermelding van Gemert dateert uit de 12^e eeuw, als de gebroeders [REDACTED] en [REDACTED] in een oorkonde worden genoemd. Waarschijnlijk is Gemert al ouder. De historische woonkern van Gemert is uitgebreid rond 1400. Op de Kadastrale Minuutplan is het plangebied aangeduid als bouwland, 250 m ten noordoosten van Berglaren. Er liep een weggetje vanuit Berglaren door het plangebied naar Gemert. In 1951 is de huidige bebouwing in het plangebied gerealiseerd. Hierbij zijn stalen funderingen gebruikt tot 103 cm -mv. In de buurt van het plangebied zijn enkele scherven gevonden uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd, in een akkerlaag. De verwachting op resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd is hoog, deze resten worden verwacht vanaf het maaiveld.

Om bovenstaande verwachting te toetsen en aan te vullen is in het plangebied een verkennend booronderzoek uitgevoerd. Tijdens dit onderzoek is vastgesteld dat er binnen het plangebied een esdek aanwezig is met daaronder (verspoelde) dekzandafzettingen. In twee boringen is een inspoelingshorizont waargenomen. Door de aanwezigheid van inspoelingshorizonten onder een esdek heeft het plangebied een hoge archeologische verwachting gekregen. Het potentiële archeologische niveau kan worden aangetroffen vanaf een diepte van 65 cm -mv.

Het is niet volledig uit te sluiten dat binnen het onderzochte gebied nog archeologische resten voorkomen. Om de op het bureauonderzoek gebaseerde gespecificeerde verwachting voldoende te kunnen aanvullen en toetsen, adviseert ADC ArcheoProjecten om in het plangebied tijdens de sloop- en graafwerkzaamheden in een archeologische begeleiding te voorzien. De archeologische begeleiding dient hetzelfde doel als een inventariserend veldonderzoek door middel van het aanleggen van proefsleuven (AB/IVO-P). Dit betekent dat indien bij de civiele werkzaamheden toch vondsten of archeologische sporen worden aangetroffen, deze worden geregistreerd en, in zover de werkzaamheden dat toelaten, worden gedocumenteerd. De exacte invulling van de werkzaamheden dient voorafgaand aan het veldwerk te worden vastgelegd in een door de bevoegde overheid goed te keuren Programma van Eisen (PvE).

Wij wijzen erop dat de bevoegde overheid op basis van dit rapport een selectiebesluit neemt. De mogelijkheid bestaat dat dit selectiebesluit afwijkt van het door ons opgestelde advies.

Afb. 1. Locatie van het plangebied

1 Inleiding en administratieve gegevens

In opdracht van Goed Wonen Gemert heeft ADC ArcheoProjecten in maart en april 2026 een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek uitgevoerd op de locatie Predikherenstraat te Gemert (afb. 1 en afb. 2).

Afb. 2. Detailkaart van het plangebied

De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen sloop van 14 eengezinswoningen en nieuwbouw van 24 woningen. Voor de ontwikkeling is een buitenplanse omgevingsplanactiviteitvergunning (BOPA) vereist.

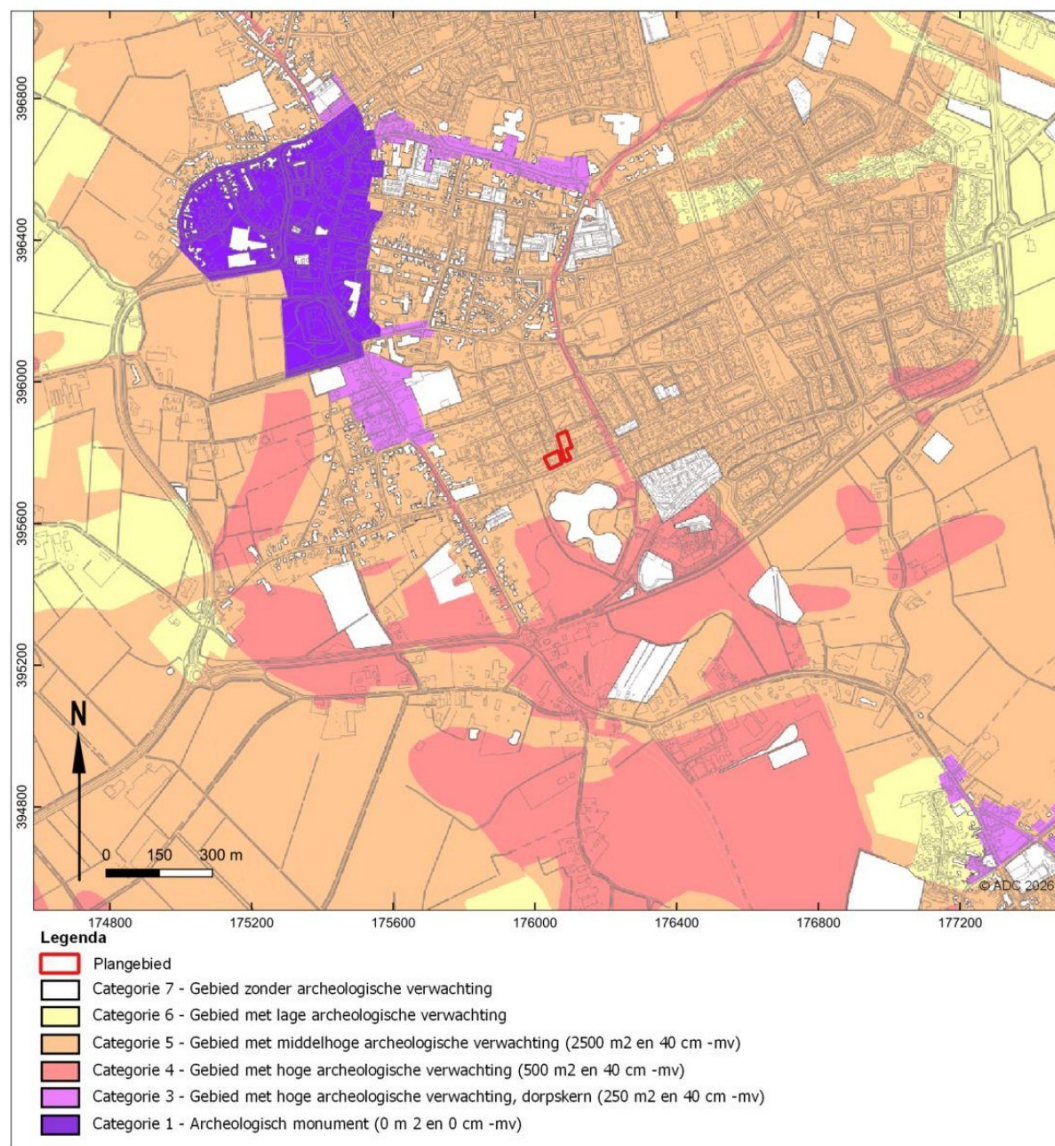
Sinds 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. De Omgevingswet brengt regelgeving over ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water samen in één wettelijk stelsel. De wet vormt daarmee de basis voor een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving. In deze wet zijn de bestemmingsplannen vervangen door een omgevingsplan voor de hele gemeente en is ook de beheersverordening uit de Wet ruimtelijke ordening opgenomen.

In het omgevingsplan van de gemeente Gemert-Bakel zijn de archeologische beleidsregels nog niet verwoord. In het tijdelijke omgevingsplan zijn de oude bestemmingsplannen opgenomen. In het voormalige vigerende bestemmingsplan *Bestemmingsplan Woongebied Gemert 2011* heeft het plangebied de Waarde Archeologie 5. Volgens de regels in dit bestemmingsplan geldt een

onderzoeksplicht bij bodemingrepen groter dan 2500 m² én dieper dan 40 cm beneden maaiveld (-mv).¹

Deze regels komen overeen met de archeologische beleidsadvieskaart van de gemeente Gemert-Bakel (afb. 3). Gebieden aangeduid met een Categorie 5 waren op basis van landschappelijke, geologische en bodemkundige gegevens geschikt voor bewoning, zoals dekzandruggen en beekdalen, maar werden ook voor andere activiteiten gebruikt.²

Afb. 3. Het plangebied op de archeologische beleidsadvieskaart van de gemeente Gemert-Bakel

In Nederland dient het vaststellen van de archeologische waarde van een plangebied te gebeuren conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 4.2). Gemeenten kunnen hierop aanvullende uitvoeringskaders vaststellen. De gemeente Gemert-Bakel heeft geen aanvullende uitvoeringskaders vastgesteld voor het uitvoeren van archeologisch vooronderzoek binnen het plangebied, noch zijn deze voor dit project afzonderlijk opgesteld. Voor dit onderzoek zijn daarom de protocollen van de vigerende KNA gevolgd.

¹ Omgevingswet.overheid.nl

² 2016

De volgende administratieve gegevens zijn van toepassing:

opdrachtgever:	Goed Wonen Gemert .. Drossard de la Courtstraat 52 5421 JG Gemert [REDACTED] ..
fase(n) AMZ-cyclus:	Een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek
aanleiding:	Herstructurering van 14 eengezinswoningen
locatie:	Predikherenstraat
plaats:	Gemert
gemeente:	Gemert-Bakel
provincie:	Noord-Brabant
kadastrale gegevens:	GMT00-M-3175, 6049, 3412, 5136
kaartblad:	51F
oppervlakte plangebied:	3350 m ²
coördinaten:	176.026 / 395.786 (NW) 176.089 / 395.861 (NO) 176.042 / 395.754 (ZW) 176.102 / 395.782 (ZO)
bevoegde overheid met contactgegevens:	Gemeente Gemert-Bakel . .. Postbus 10000 5420 DA Gemert 0492-387500 ..
deskundige namens de bevoegde overheid met contactgegevens:	... Postbus 10000 5420 DA Gemert 0492-378 500 ..
goedkeuring rapport door bevoegde overheid:	nog niet bekend
Archis-zaaknummer:	5928401001
ADC-projectcode:	004174
auteur(s):	..
autorisatie:	...
periode van uitvoering:	maart en april 2026
beheer en plaats documentatie:	ADC ArcheoProjecten bv, Amersfoort

2 Bureauonderzoek

2.1 Doelstelling en vraagstelling

Het bureauonderzoek vormt de eerste stap in het vaststellen van de archeologische waarde van het gebied. Het doel van bureauonderzoek is het aan de hand van bestaande bronnen verwerven van informatie over bekende en/of verwachte archeologische waarden in het plangebied, om daarmee te komen tot een gespecificeerde archeologische verwachting.

Voor het bureauonderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- *Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?*
- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*

2.2 Methode

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 4.2 Landbodems, protocol 4002 Bureauonderzoek.

Tijdens het bureauonderzoek worden diverse bronnen geraadpleegd, op basis waarvan een gespecificeerde archeologische verwachting wordt opgesteld. Deze kan worden beschouwd als de conclusie van het bureauonderzoek, omdat hierin wordt aangegeven of archeologische waarden in het plangebied worden verwacht. Als dit het geval is, zal zo mogelijk de aard, de omvang, de diepteligging en de datering van deze waarden worden beschreven. Indien relevant zal de omvang worden weergegeven op een kaart.

2.3 Resultaten

2.3.1 Afbakening plan- en onderzoeksgebied, beschrijving huidig gebruik en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik

Het plangebied is gelegen in de wijk Berglaren in het zuiden van Gemert. Het wordt begrensd door de Bisonstraat in het zuiden, de woonpercelen aan de Prior Davidtstraat en het Indiëplantsoen in het noorden, het woonperceel Bisonstraat 76 in het westen en het woonperceel Bisonstraat 90 en het Indiëplantsoen in het oosten.

Momenteel staan er 14 eengezinswoningen in het plangebied (ca. 750 m²). De huizen hebben een oprit naar respectievelijk de Bisonstraat en de Predikherenstraat. Ten westen van Bisonstraat 78 staan een paar parkeerplekken. Het overige deel van het plangebied is in gebruik als tuin. Ter hoogte van de Bisonstraat 78-88 en de Predikherenstraat 34-48, exact het plangebied, is op 1 juli 2025 een verkennend milieukundig onderzoek uitgevoerd door MILON.³ De resultaten van dit onderzoek zijn nog niet verwerkt bij de omgevingsdiensten in Noord-Brabant

In het kader van het onderzoek zijn gegevens met betrekking tot de aanwezigheid van ondergrondse kabels en leidingen opgevraagd bij het KLIC. Uit de ontvangen gegevens blijkt dat er binnen het plangebied huisaansluitingen kunnen worden aangetroffen. Deze zijn vooral vanaf de straatkant naar de voordeur getrokken.

Van het plangebied zelf zijn onvoldoende archeologische en aardkundige gegevens beschikbaar om een uitspraak te kunnen doen over de archeologische verwachting. Daarom zijn tevens gegevens betrokken uit de directe omgeving, waarmee het onderzoeksgebied kan worden gedefinieerd als het gebied binnen een straal van circa 250 m rondom het plangebied. De begrenzing van deze zone is gebaseerd op het gegeven dat hierbinnen sprake is van voldoende informatie om een uitspraak te doen over de archeologische verwachting die representatief is voor het plangebied.

³ noord-brabant.nazca4u.nl

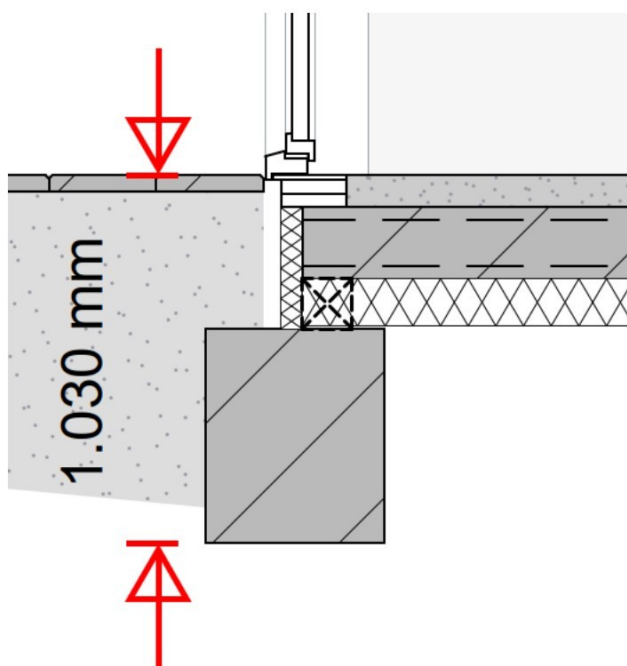

In het plangebied bestaat het voornemen de 14 eengezinswoningen te slopen, en 24 nieuwe woningen te realiseren (afb. 4). De nieuwbouw zal bestaan uit 10 grondgebonden woningen, in het westelijke deel van het plangebied, en 14 appartementen in het oostelijke deel van het plangebied.⁴ De oude eengezinswoningen zijn gefundeerd op staal (afb. 5). Deze woningen worden gesloopt tot de onderkant van de funderingen, op 103 cm -mv. De nieuwe grondwoningen zullen eveneens op staal worden gefundeerd. De appartementen worden gefundeerd op palen met een funderingsbalk hoogte van 60 cm, tot 103 cm -mv. Er worden extra parkeerplaatsen gerealiseerd, maar zo min mogelijk op straat. Tevens zullen drie wadi's worden gegraven. De maximale diepte van de wadi's bedraagt 50 cm -mv, een principeddoorsnede is weergegeven in afb. 6.

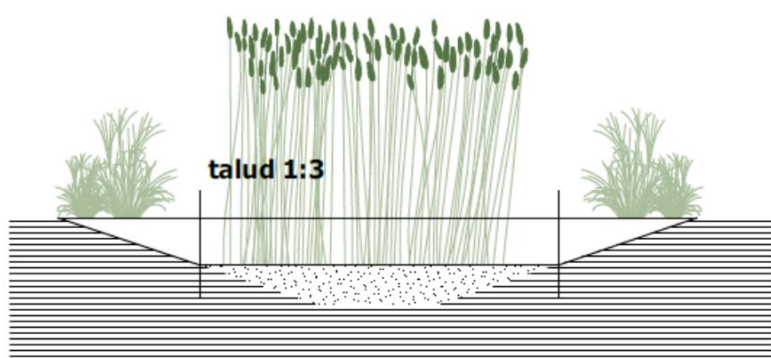

Afb. 4. Toekomstige situatie in het plangebied

⁴ Predikherenstraat, Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan, Goed Wonen Gemert; dd. 12-03-2026

Afb. 5. Detail doorsnede van de fundering van de bestaande bebouwing.⁵

Afb. 6. Principe doorsnede van de wadi's.

De consequentie van de voorgenomen ontwikkeling kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

⁵ Correspondentie [redacted], BouwBreinen B.V.; dd. 31-03-2026

2.3.2 Beschrijving van de aardwetenschappelijke waarden⁶

Uit de geraadpleegde aardwetenschappelijke bronnen blijkt dat het plangebied is gelegen in het zuidelijk zandgebied van Nederland, op de noordflank van het Brabants Massief. De Peelrandbreuk doorkruist de gemeente Gemert-Bakel en ligt 1300 m ten oosten van het plangebied. Het plangebied is gelegen in de Centrale Slenk. Vanwege de lagere ligging van de Centrale Slenk ten opzichte van de Peelhorst, ten oosten van de Peelrandbreuk, is er sprake geweest van een hogere mate van sedimentatie.

In de ondergrond komen fluvioperiglaciale afzettingen van de Formatie van Boxtel voor bestaande uit leem en zand (afb. 8). Een boring geraadpleegd van het DINOloket, gezet 100 m ten zuidwesten van het plangebied, geeft deze afzettingen van de Formatie van Boxtel weer op 250 cm -mv (12.60 m +NAP).⁷ Hierboven komt een pakket dekzand voor dat door de wind is afgezet in de laatste ijstijd, het Weichselien (circa 116.000 tot 11.700 jaar geleden). Met name in de koudste en droogste perioden (circa 26.000 tot 11.700 jaar geleden) toen er een kaal en droog landschap bestond, kon grootschalige verstuiving optreden. Deze verstuivingen vormden een glooiend landschap van dekzandruggen, dekzandglooiingen en laagten. Met name de hoger gelegen gebieden zijn geschikt geweest voor bewoning vanaf het Paleolithicum. Er zijn geen aanwijzingen voor veenvorming of nattere omstandigheden in het plangebied (afb. 12). Het fijne, vaak lemige dekzand behoort tot het Laagpakket van Wierden binnen de Formatie van Boxtel.⁸

Op de geomorfologische kaart is het plangebied gekarteerd als bebouwd (afb. 9). Ongeveer 70 m ten zuiden van het plangebied is een complex dekzandwelingen aanwezig, die afloopt vanaf de dekzandrug in het oosten. Door het complex loopt een dalvormige laagte in een west-oost oriëntatie, die precies ten zuiden van het plangebied naar het noorden buigt. Vanwege de bebouwing is op de geomorfologische kaart niet de precieze loop van de laagte te achterhalen (afb. 9). Het reliëf is ook niet zichtbaar op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN; afb. 11). Op grotere schaal is te zien dat het landschap lichtjes helt richting het westen. Het plangebied ligt op ca. 15,50 – 15,70 m +NAP). Op basis van de holocene ontwikkeling van het landschap reikt de laagte tot in het plangebied, en buigt deze af naar het westen waar het deel uitmaakt van een groter beekdalcomplex dat 1500 m ten westen van het plangebied ligt (afb. 12).

De bodemkaart geeft het plangebied ook weer als bebouwd gebied (afb. 10). Gemert is omgeven door hoge zwarte enkeerdgronden. Dit zijn dikke eerdgronden met een esdek (zie kader op volgende pagina) bestaande uit zand, een hoge ligging ten opzichte van het grondwater en een zwarte minerale eerdlaag. De bovengrond bestaat uit leemarm of zwak lemig fijn zand.⁹ Rond de Dribbelei vijver, 50 m ten zuiden van het plangebied, is een esdek gemeten van 60 – 80 cm dik die een bruine Bh-horizont van een ongedetermineerde podzol afdekken.¹⁰ Vanwege de dikte van het esdek en afdekking van de onderliggende zandgronden, hebben enkeerdgronden een conserverende werking op potentiële archeologische resten in de top van het dekzand. Direct ten oosten van het plangebied is onder de verstoorte bouwvoor van 30 – 40 cm een restant van een akkerlaag gevonden, met een dikte van 20 – 30 cm (afb. 7).¹¹ Hieronder is het dekzand aanwezig. Ten zuiden van het plangebied is de grondwatertrap Vlo gekarteerd.¹² Dit betekent dat de Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand schommelt tussen de 40 en 80 cm -mv, en de Gemiddeld Laagste Grondwaterstand tussen de 120 en 180 cm -mv ligt.¹³

⁶ Naar [redacted] 2017

⁷ DINOloket boring B51F1266

⁸ Schokker et al. 2007

⁹ legenda-bodemkaart.bodemdata.nl/bodemclassificatie/item/dikke-eerdgronden/enkeerdgronden/hoge-zwarte-enkeerdgronden/zez21

¹⁰ [redacted] en [redacted] 2021

¹¹ [redacted] 2008

¹² DINOloket

¹³ [redacted] 2018

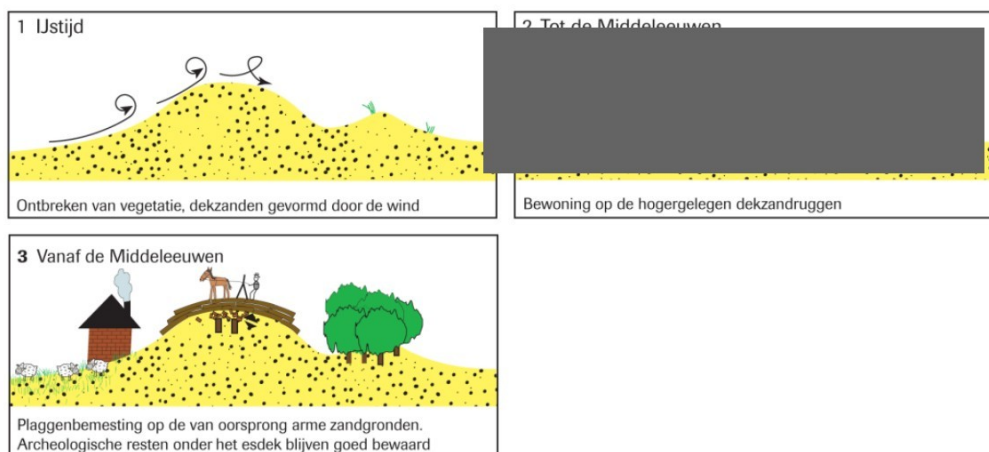

De ontwikkeling van een esdek

De Nederlandse zandgebieden bestaan uit een reliëfrijk landschap met hogergelegen dekzandruggen en tussenliggende vlakten. De dekzandruggen zijn ontstaan in de laatste ijstijd, toen Nederland een koud en droog klimaat had. Het was hier een poolwoestijn en er was vrijwel geen vegetatie, waardoor de wind vrij spel had en voor grootschalige zandverstuivingen heeft gezorgd. De richting van deze dekzandruggen, die andere afzettingen afdekken, is bepaald door de overheersende windrichting gedurende de ijstijden. De tussenliggende vlakten worden doorsneden door beken.

Deze dekzandruggen zijn al bewoond geweest vanaf de laatste ijstijd (ca. 10.000 jaar geleden). Deze gebieden waren aantrekkelijk omdat ze hoog en droog liggen. Het zijn echter van oorsprong arme zandgronden waar landbouw weinig zinvol is. Al aan het begin van onze jaartelling is men daarom begonnen met bemesting. In de Middeleeuwen woonden de mensen vooral op de flanken van de dekzandruggen en ze hebben op de hogergelegen delen gewassen verbouwd. Vanaf dat moment zijn de landbouwgronden op de dekzandruggen intensief bemest met potstalmest die vermengd werd met heideplaggen. De mest verzamelden de boeren in de stallen waar de schapen voornamelijk in de winter verbleven.

Deze oude bouwlandgronden worden ook wel esdekken genoemd. Gebieden met een esdek zijn archeologisch interessant omdat zij oudere archeologische resten op de dekzandruggen afdekken. Onder deze essen zijn deze resten vaak goed bewaard gebleven. In de loop der eeuwen zijn door het ploegen typische bolvormige akkers ontstaan die nog steeds goed herkenbaar zijn in het landschap.

Tabel 2. Aardwetenschappelijke informatie in het plangebied

Bron	Informatie
Geologische kaart 2021¹⁴	Formatie van Bortel, Laagpakket van Wierden Dekzand en overige periglaciale afzettingen
Geomorfologische kaart, schaal 1:50.000¹⁵	Bebouwd In de buurt: complex van dekzandwelvingen (kaartcode L51) en dalvormige laagte (kaartcode R23)
Bodemkaart, schaal 1:50.000¹⁶	Bebouwd In de buurt: Hoge zwarte enkeerdgronden (kaartcode zEZ21)
Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN4)¹⁷	15.5 – 15.7 m +NAP
Grondwatertrap¹⁸	Niet gekarteerd In de buurt: Vlo

¹⁴ dinoloket.nl/ondergrondmodellen.

¹⁵ BRO 2023.

¹⁶ BRO 2023.

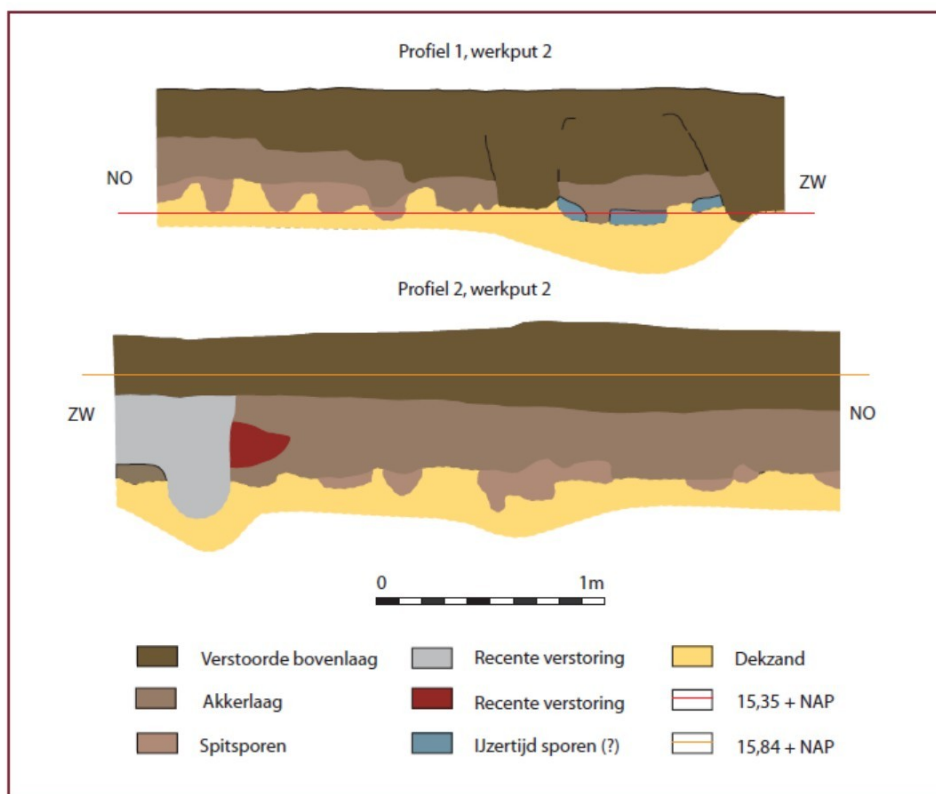
¹⁷ ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer.

¹⁸ BRO 2023.

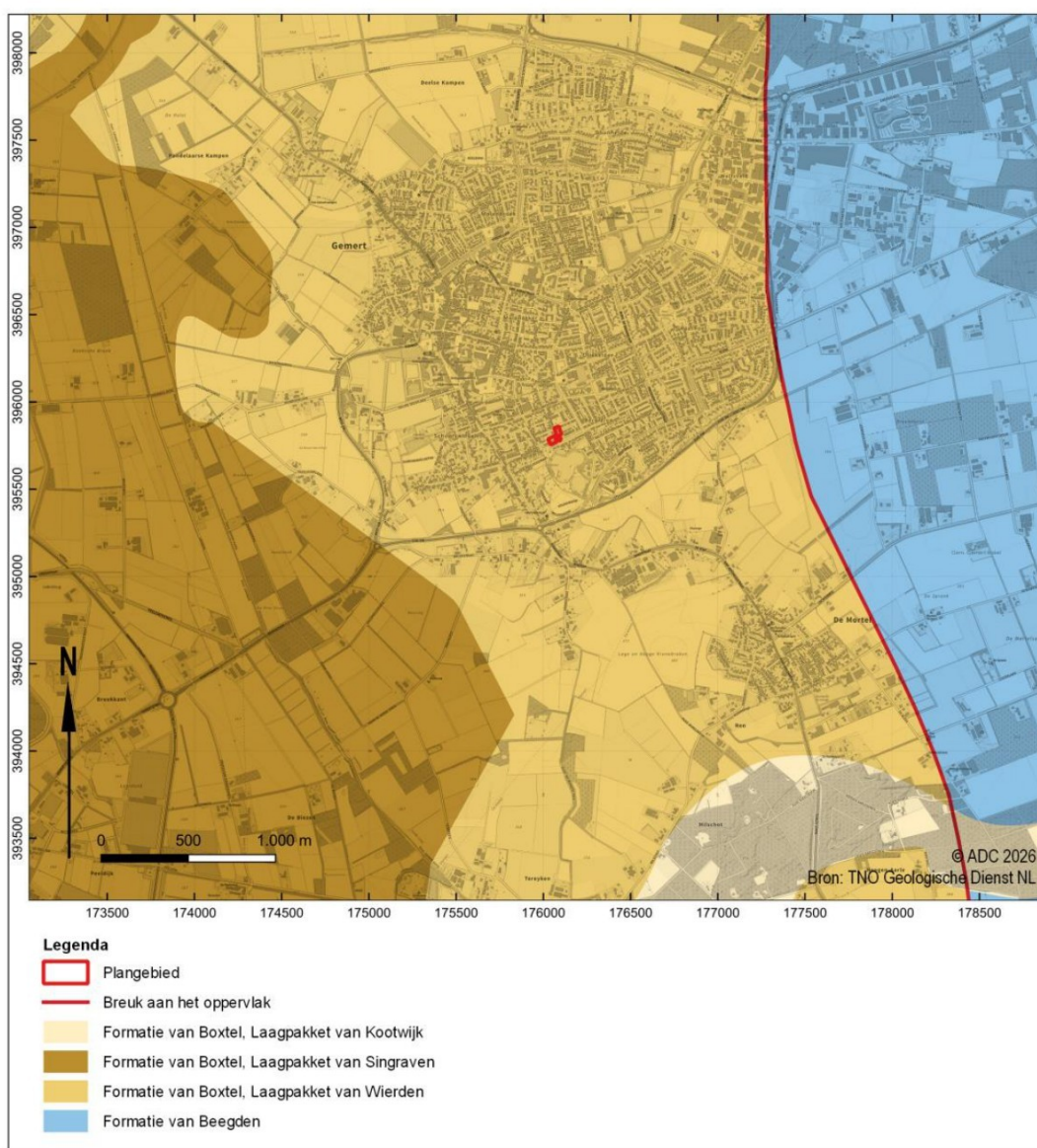
Tabel 3. Lithostratigrafische opeenvolging¹⁹

Lithostratigrafische eenheid	Gemiddelde diepte top niveau (m t.o.v. NAP)	Omschrijving	Ouderdom / periode
Formatie van Boxtel (Laagpakket van Wierden)	15,25	Eolisch dekzand	Paleolithicum
Formatie van Boxtel (ongedifferentieerd)	12,75	Fluvioperiglaciale afzettingen	Pleistoceen

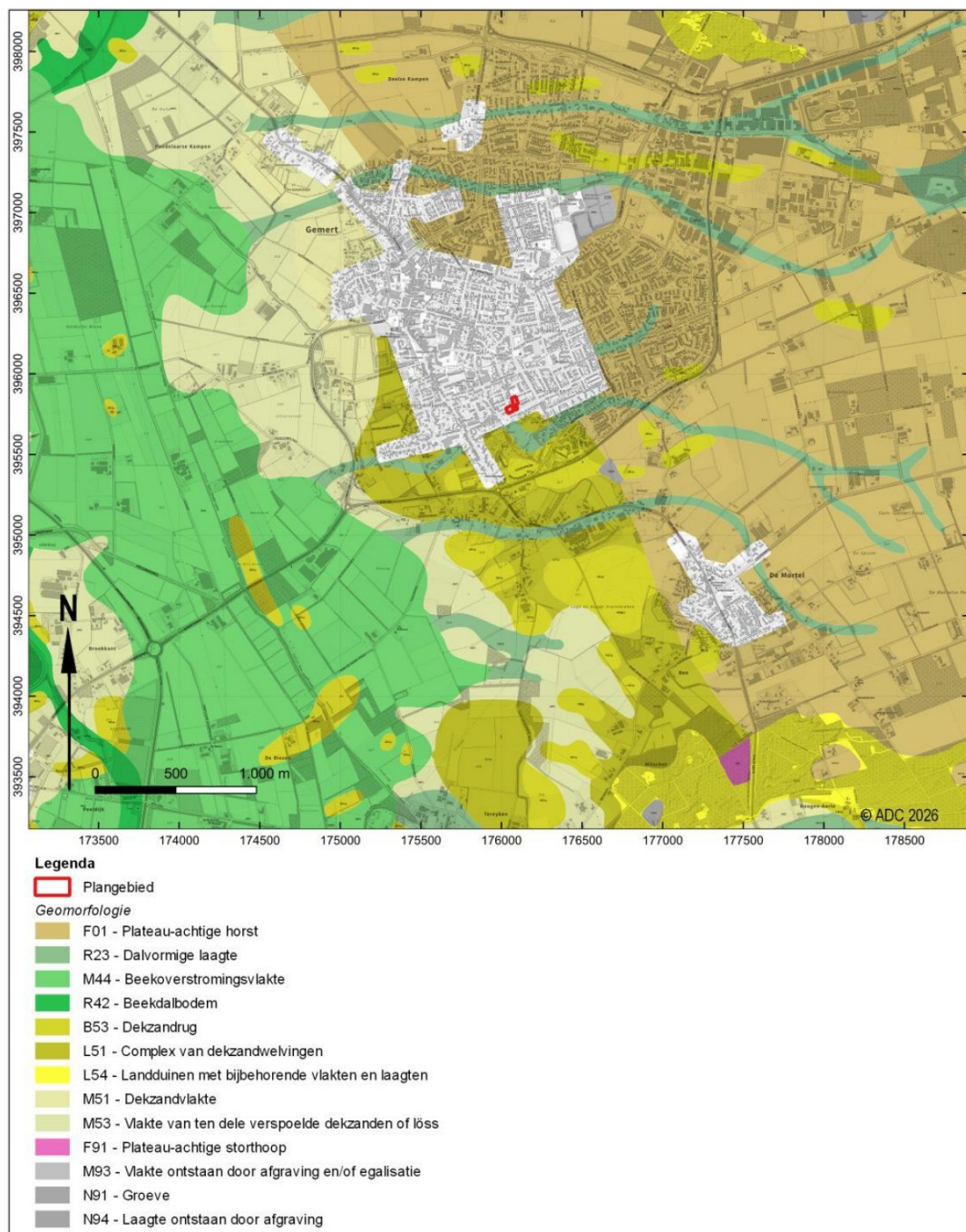

Afb. 7. Profielen gezet ter hoogte van het huidige Indiëplantsoen 23 [redacted], 2007).

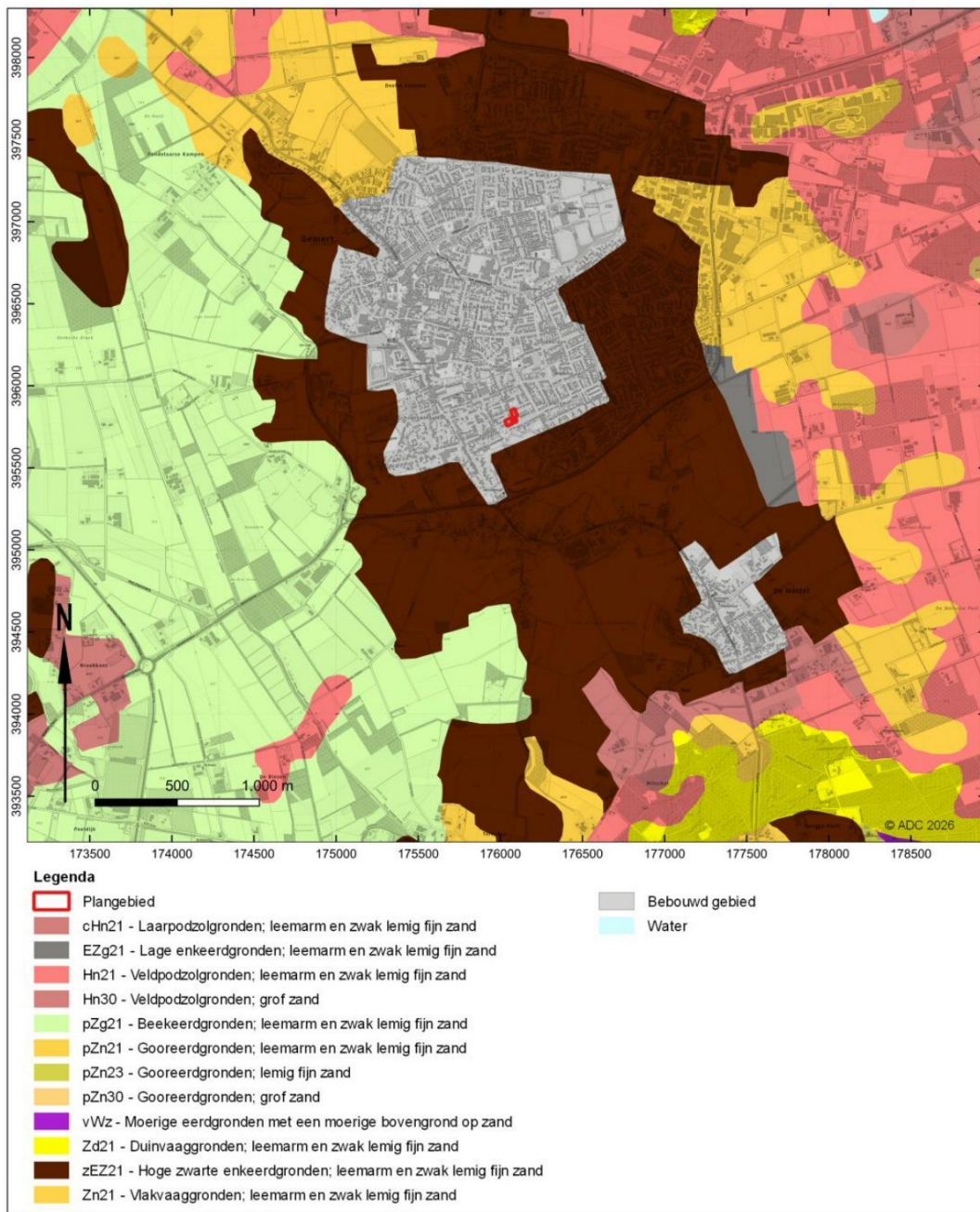
¹⁹ DINOloket boringen B51F1266 en B51F1275

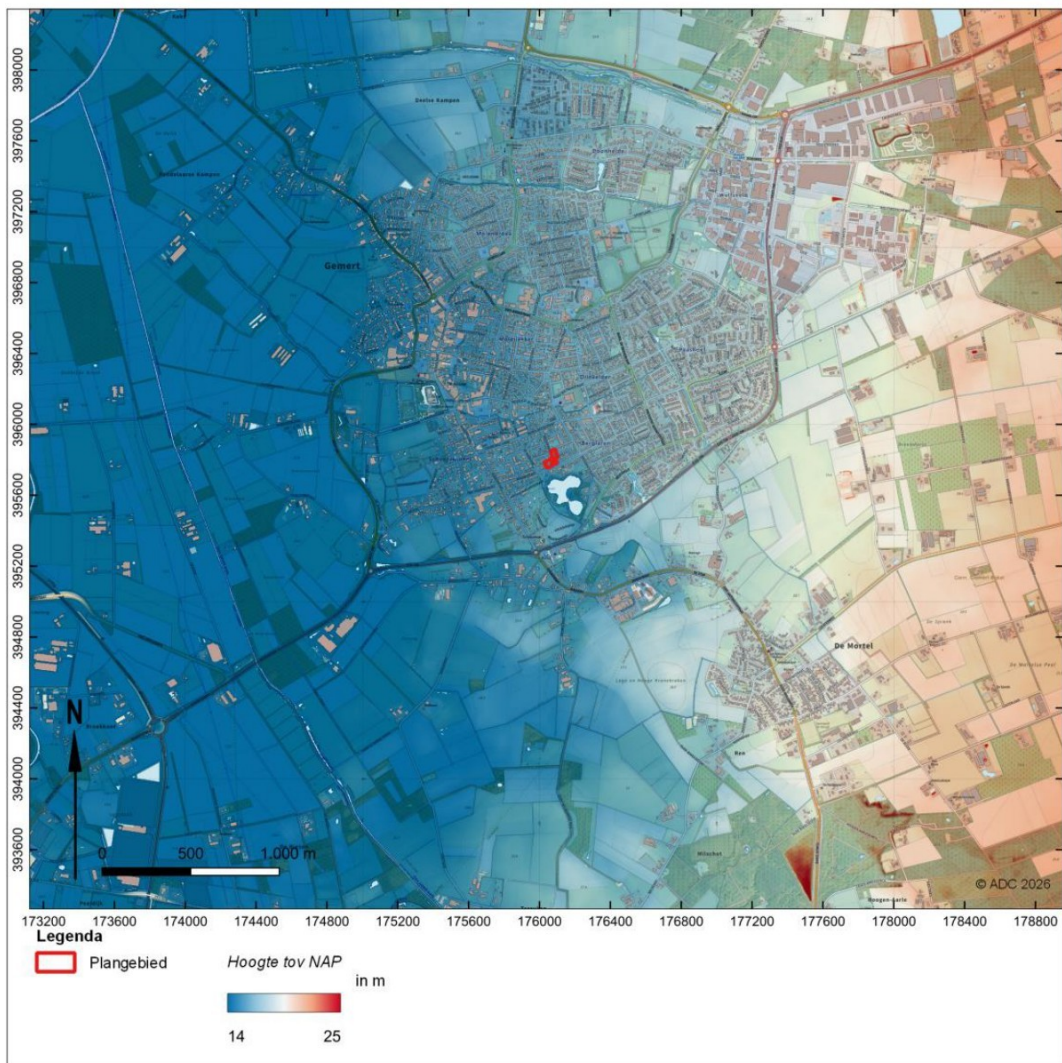
Afb. 8. Het plangebied op de geologische kaart 2021 (DINOloket.nl)

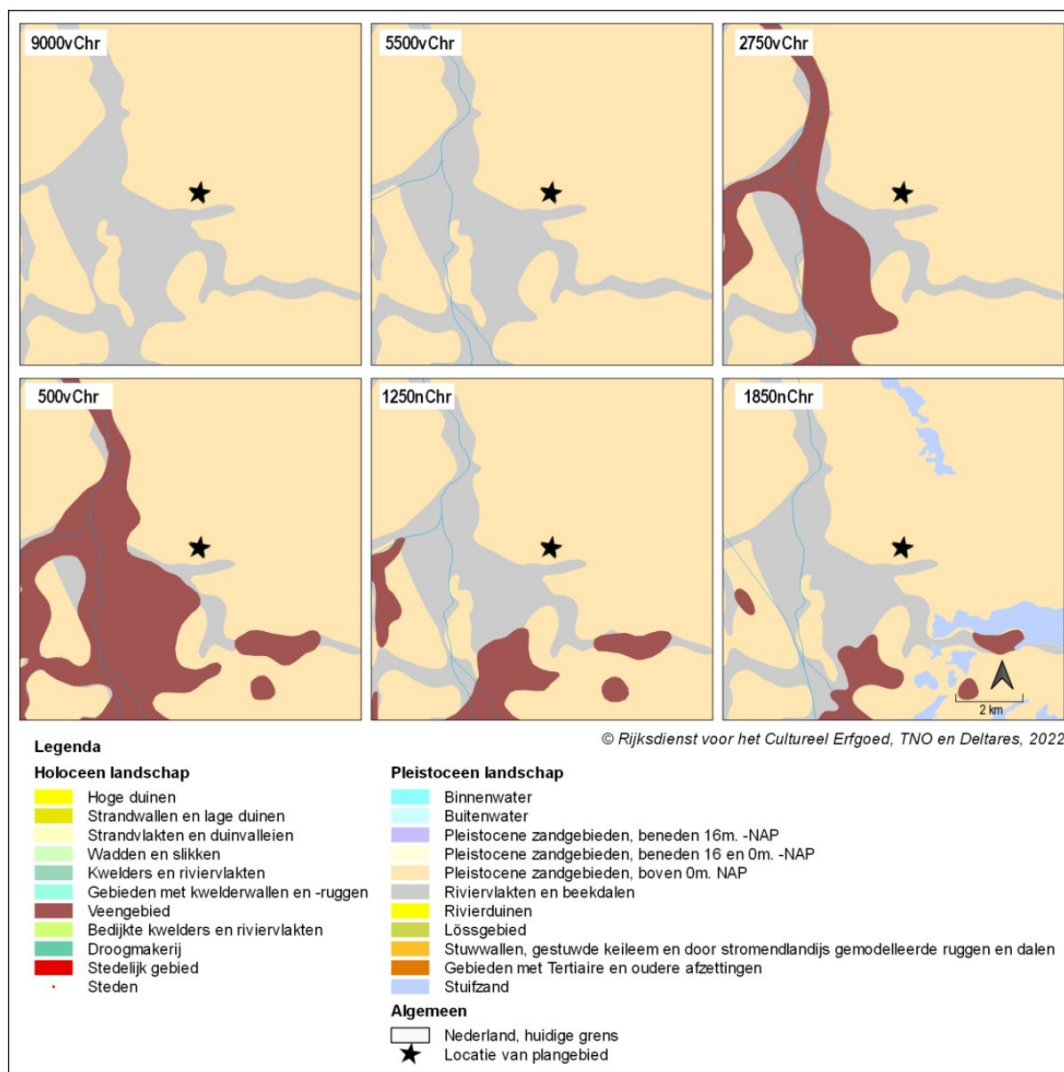
Afb. 9. Het plangebied op de Geomorfologische kaart schaal 1:50.000 (BRO)

Afb. 10. Het plangebied op de Bodemkaart schaal 1:50.000 (BRO)

Afb. 11. Het plangebied op de kaart van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN4)

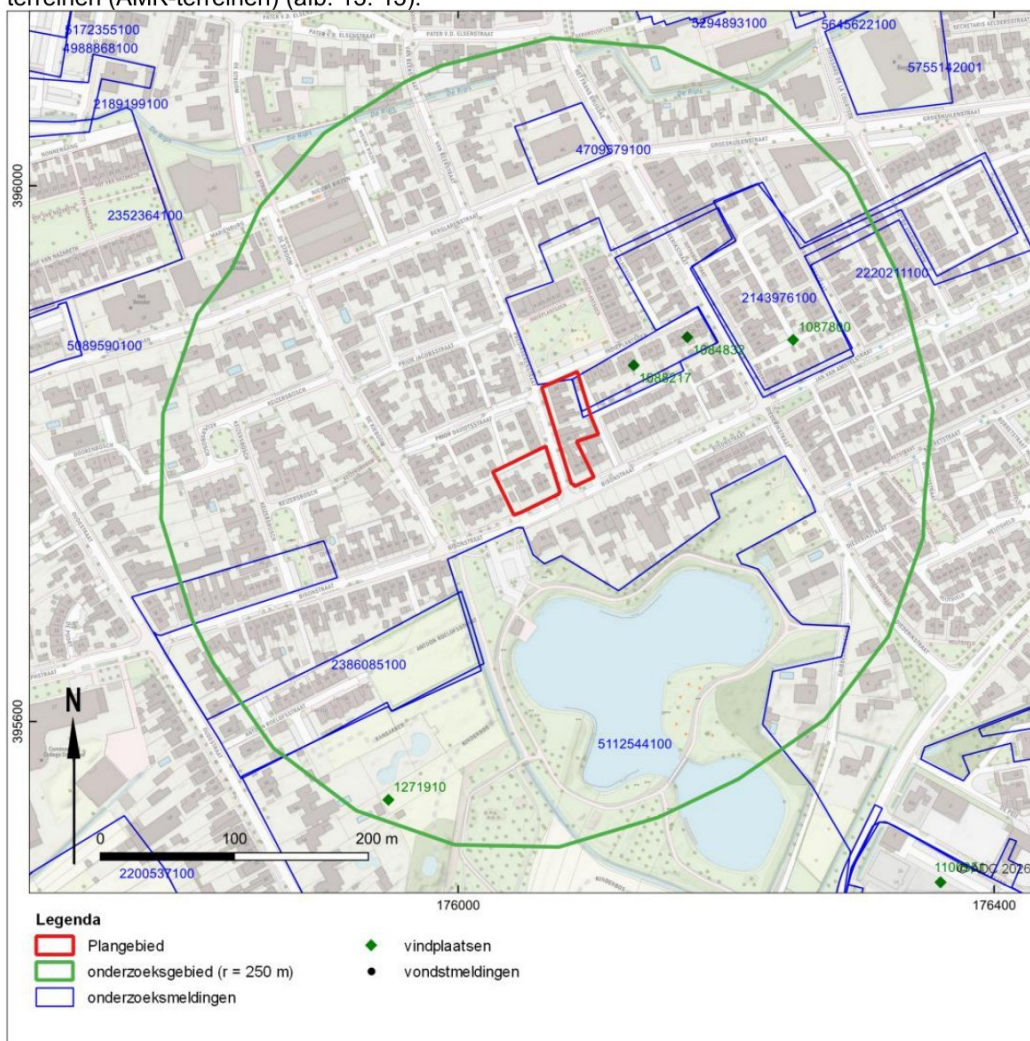

Afb. 12. De paleogeografische ontwikkeling in het plangebied ([redacted] 2018)

2.3.3 Beschrijving van bekende archeologische waarden

In het onderzoeksgebied zijn geen gebieden aangeduid als behoudenswaardige archeologische terreinen (AMK-terreinen) (afb. 13. 13).

Afb. 13. Het plangebied op een kaart met onderzoeksmeldingen en vondstlocaties uit Archis3.1 (RCE 2025)

In het Archeologisch Informatiesysteem van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Archis3.1, staan binnen het onderzoeksgebied enkele vondstlocaties en archeologische onderzoeken geregistreerd (tabel 4 en tabel 5).

Tabel 4. Archeologische vondstlocaties in het onderzoeksgebied

Archis 3.1 zaakidentificatie	Archis3.1 vondstlocatie	Omschrijving	Datering
1271910	Oudestraat- Dribbelei	Aangetroffen in een booronderzoek Sporen: grondspoor (NEO-ROM), grondspoor (LME-NT) Vondsten: houtskool	NEO-ROM/ LME-NT
1088217	Berglaren	Aangetroffen in een proefsleuf Akker/tuin (IJZ/ NT) Kuil (IJZ/ NT) Grondspoor (NT) Keramiek (ROM, LME-NT)	IJZ-NT

Archis 3.1 zaakidentificatie	Archis3.1 vondstlocatie	Omschrijving	Datering
1084832	Berglaren	Aangetroffen in een proefsleuf Complextype niet te bepalen (IJZ, ROM, NT) Keramiek (IJZ, ROM, NT)	IJZ-NT
1087800	Berglaren	Aangetroffen in een proefsleuf Complextype niet te bepalen (PAL-NT) Grondspoor: LME-NT Greppel: LME-NT Beerput: NT Kuil: LME-NT Paalgat: LME-NT Vondsten: houtskool, keramiek, dierlijk bot (paard), spijkers, baksteen	PAL-NT

Tabel 5. Archeologische onderzoeken uitgevoerd in het onderzoeksgebied

Archis 3 zaakidentificatie	Soort onderzoek	Resultaat	Advies
2386085100	Bureau- en karterend booronderzoek	Dit onderzoek is uitgevoerd aan de Bisonstraat, Oudestraat en Antoon Roelofsstraat, 150 m ten westen van het plangebied. Alle boringen aan de Bisonstraat geven een A-C profiel weer. In drie boringen is een restant van een esdek aanwezig. Boring 17 aan de Antoon Roelofsstraat bevat een B-C profiel op 60 cm -mv. In boring 19 is een mogelijk een oude akkerlaag direct onder de bouwvoor aangetroffen. De bodem is verstoord tot 100 cm -mv, en direct langs de Bisonstraat tot 55 – 80 cm -mv. Deze verstoringen hebben waarschijnlijk verband met de aanbouw en sloop van bebouwing.	Vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuven
5112544100	Bureau- en inventariserend booronderzoek	Dit onderzoek is uitgevoerd aan de Oudestraat-Dribbelei, 50 m ten zuiden van het plangebied. De algemene bodemopbouw bestaat uit een dikke A-horizont op dekzand. In de top van het dekzand is een podzol gevormd. De A-horizont is 60 – 80 cm dik. Hieronder bevindt zich een Bh-horizont, die bestaat uit bruin, zwak humeus, zwak siltig, zeer fijn zand. Lokaal is sprake van verstoringen tot 100 cm -mv. Er zijn archeologische sporen aangetroffen als een waterbodem van een sloot, houtskool en baksteen. Deze zijn te dateren uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd.	Vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuven

Archis 3 zaakidentificatie	Soort onderzoek	Resultaat	Advies
4709579100	Bureau- en verkennd booronderzoek	Dit onderzoek is uitgevoerd aan de Frans Brugske 23, 170 m ten noorden van het plangebied. Aan de straatkant in het zuiden is een gehomogeniseerd pakket humusrijk zand met zandbrokjes aangetroffen van 70 cm dik, bovenop het schone dekzand. Rond de bebouwing is een rommelig pakket zand met humusbrokken aangetroffen, tot 120 cm -mv. Hier is de grond verstoord. Dit duidt op diepe verstoringen in het plangebied.	Geen vervolgonderzoek
2161269100	Proefsleuven	Dit onderzoek is uitgevoerd aan het Indiëplantsoen, direct ten oosten van het plangebied. Er zijn drie proefsleuven aangelegd. In een van de putten zijn twee paalkuilen gevonden die qua kleur en vorm uit de IJzertijd afkomstig kunnen zijn. Er zijn echter geen determineerbare vondsten in deze kuilen gevonden. Verder zijn er in totaal zes scherven gevonden uit de IJzertijd, Romeinse tijd en Nieuwe tijd. Het esdek is plaatselijk nog intact.	Vindplaats is niet behoudenswaardig
2220211100	Proefsleuven	Dit onderzoek is uitgevoerd aan de Jan van Amstelstraat-Diederikstraat, 130 m ten oosten van het plangebied. Er zijn twee proefsleuven aangelegd. In werkput 1 zijn een greppel of sloot, en meerdere kuilen uit mogelijk de 15 ^e – 16 ^e eeuw aangetroffen. In werkput 2 zijn puinkuilen tot 2 – 3 m diep gevonden. Volgens bewoners heeft de woonstichting de oudere schuurtjes vervangen en het puin daarvan diep begraven. Hierdoor is de ondergrond verstoord.	Geen vervolgonderzoek noodzakelijk

De archeologische verwachting in het plangebied hangt samen met het voorkomen van een intacte pleistocene ondergrond als dekzandvlakten of beekdalen.²⁰ Het plangebied ligt in een zone met een Categorie 5, middelhoge archeologische verwachting, omdat het naar verwachting niet zo sterk is opgehoogd als gebieden met een hoge archeologische verwachting, en dus eventuele resten minder goed beschermd zijn.²¹

In de omgeving van het plangebied zijn esdekken aangetroffen tot 60 – 80 cm dik.²² Twee profielen aan het Indiëplantsoen, direct ten oosten van het plangebied, laten een verstoorde bouwvoor tot 30 – 40 cm -mv zien.²³ Hieronder is een grijsbruine akkerlaag aanwezig van 20 – 30 cm dik. In het vlak

²⁰ [redacted] 2016

²¹ [redacted] 2016

²² [redacted] en [redacted] 2021

²³ [redacted] 2008

zijn enkele paalkuilen gevonden, die op basis van de kleur en vorm worden gedateerd uit de IJzertijd. In een ander spoor, slechts 6 cm diep, is een fragment aardewerk uit de IJzertijd gevonden. In totaal zijn er in drie werkputten zes aardewerk scherven gevonden. Behalve de scherf uit de IJzertijd is er één inheems Romeinse scherf gevonden, en vier scherven gedateerd uit de Nieuwe tijd.²⁴

In de verschillende onderzoeken rondom het plangebied zijn plaatselijke diepere verstoringen waargenomen, tot in de top van het dekzand, gerelateerd aan zandwinning²⁵ en de aanbouw van woningen²⁶.

²⁴ [redacted] 2008
²⁵ [redacted] 2008
²⁶ [redacted] 2012; [redacted] 2020

2.3.4 Beschrijving van de historische situatie, mogelijke verstoringen en bouwhistorische waarden

Het plangebied is gelegen in de wijk Berglaren in het zuiden van Gemert. In een oorkonde uit het eind van de 12^e eeuw worden de broers [REDACTED] en [REDACTED] benoemd.²⁷ Hun vader was waarschijnlijk al [REDACTED]. Vanaf ongeveer 1200 zijn grote delen van Brabant ontgonnen door adellijke families, die elk op hun land een kasteel en vaak een eigen kerk bouwden.²⁸ De familie [REDACTED] realiseert een uitbatingencentrum in de vorm van een mottekasteel, een watermolen en een kerk.²⁹ In omstreeks 1400 groeit deze kern samen met een kern rond het huidige Ridderplein, en vormt de historische kern van Gemert, ca. 1000 m ten noordwesten van het plangebied.

Landbouw op de schrale zandgronden werd mogelijk gemaakt door heidegebieden voor vee om te grazen, en nattere beekdalen voor het winnen van turf en plaggen. Tot in de 19^e eeuw was landbouw met plaggenbemesting de voornaamste inkomstenbron in de gemeente Gemert-Bakel.³⁰

Op de Kadastrale Minuutplan uit 1811-1832 ligt het plangebied 250 m ten noordwesten van een aantal huizen rond een herdgang – een leefgemeenschap met daaromheen gelegen gronden waar het vee kon grazen. Deze herdgang staat aangeduid als lieu-dit Berglaren (afb. 14), oftewel de plaatsnaam Berglaren. Volgens de Oorspronkelijk Aanwijzende Tafel (OAT) deed het plangebied destijds dienst als bouwland, verdeeld over vijf percelen.³¹ Dit zijn langgerekte percelen in west-oost oriëntatie, die uitkomen op de hoofdweg van Berglaren naar Gemert. Vanaf Berglaren liep eveneens een weggetje door het plangebied naar Gemert. Op de kaart van 1850 (afb. 15) verandert de verkaveling, zodat het plangebied op één groot landbouwperceel ligt. Vóór 1954 verandert de verkaveling weer, zodat het plangebied is verdeeld tussen twee percelen (afb. 16).

Vermoedelijk houdt deze aangepaste verkaveling verband met de latere bebouwing. Volgens de BAG van het kadaster dateren de gebouwen in het plangebied, zowel aan de Bisonstraat als aan de Predikherenstraat van 1951.³² Deze zijn te zien op de kaart uit 1963 (afb. 17). De woningen zijn gefundeerd op staal tot 103 cm -mv.³³ De locatie van de nieuwbouw ten opzichte van de huidige bebouwing is weergegeven in afb. 18. Andere indicaties voor recente bodemverstoringen zijn er niet.

Op de Indicatieve Kaart Militair Erfgoed (IKME) staat het plangebied niet aangeduid als zone waar militair erfgoed wordt verwacht.³⁴

²⁷ heemkundekringgemert.nl/geschiedenis/hoogtepunten/grondleggers-van-gemert/

²⁸ canonvannederland.nl/nl/page/167727/dorpen

²⁹ canonvannederland.nl/nl/page/167727/dorpen

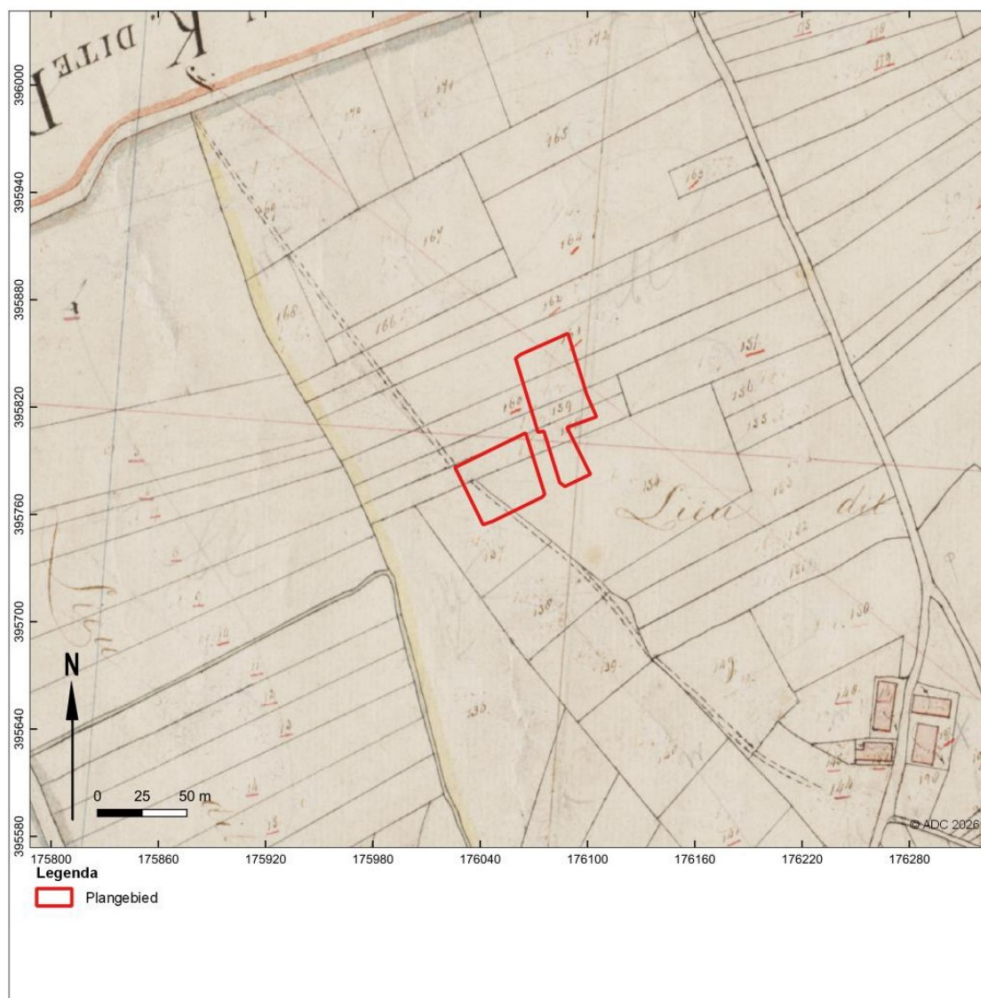
³⁰ heemkundekringgemert.nl/geschiedenis/hoogtepunten/landbouw/

³¹ archis.cultureelerfgoed.nl

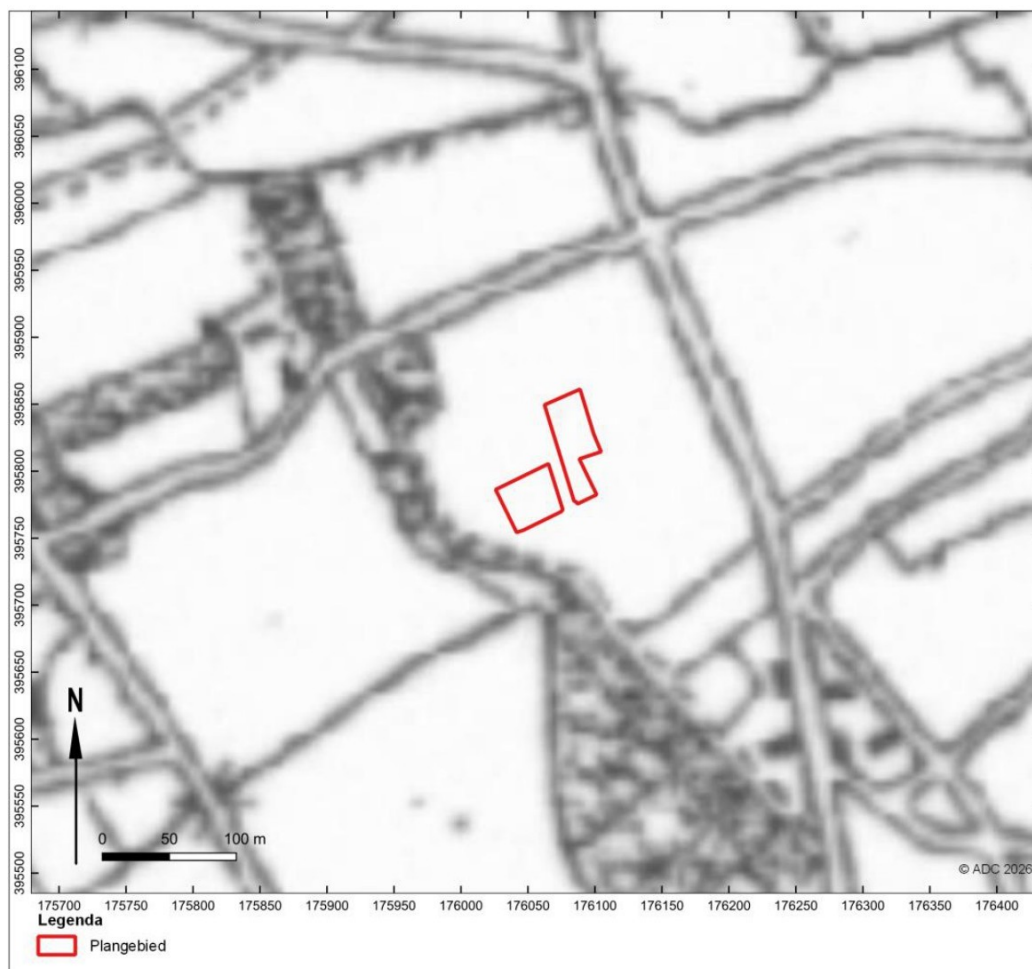
³² Bagviewer.kadaster.nl

³³ Correspondentie [REDACTED], BouwBreinen B.V., 31-03-2026

³⁴ Ikme.nl

Afb. 14. Het plangebied op de Kadastrale minuut MIN10061E01 uit 1811 - 1832
(beeldbank.cultureelerfgoed.nl)

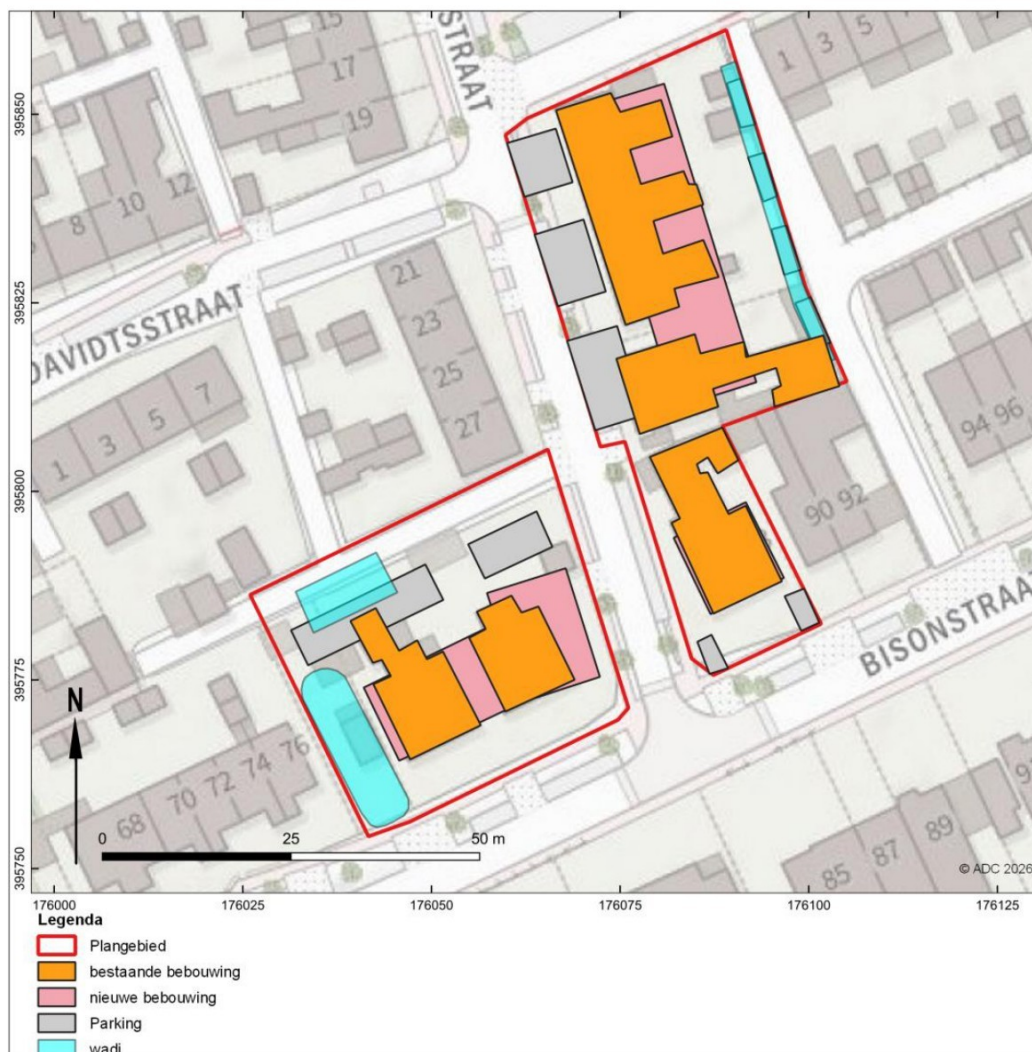
Afb. 15. Het plangebied op de Bonnekaart uit 1850 (Bureau Militaire Verkenningen)

Afb. 16. Het plangebied op de topografische kaart uit 1954 (topotijdreis.nl)

Afb. 17. Het plangebied op de topografische kaart uit 1963 (topotijdreis.nl)

Afb. 18. Locatie van de huidige bebouwing ten opzichte van de geplande nieuwbouw.

2.4 Gespecificeerde verwachting en conclusie

De eerste, voor het bureauonderzoek opgestelde onderzoeksvraag *“Zijn in het plangebied archeologische waarden aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?”* kan als volgt worden beantwoord:

Het plangebied is gelegen in de wijk Berglaren in het zuiden van Gemert. Gemert bevindt zich op een dekzandrug en een complex van dekzandwelingen in de Centrale Slenk. Deze hoger gelegen zandgebieden waren zeer geschikt voor bewoning van het Paleolithicum. Resten uit de periode Paleolithicum en Mesolithicum manifesteren zich als strooiing van vuursteen in de top van het dekzand. De top van het dekzand is nabij het plangebied aangetroffen op ca. 50 – 70 cm -mv (15,35 – 15,50 m +NAP). Vanwege het gebruik van het plangebied als akker is deze top vermoedelijk verstoord. De verwachting op resten uit het Paleolithicum en Mesolithicum is laag.

Vanaf het Neolithicum kunnen ook diepere sporen worden verwacht als sporen van landgebruik, perceelsgreppels, paalkuilen, afvalkuilen en dergelijken, en losse vondsten. Onder een akkerlaag direct ten oosten van het plangebied zijn paalkuilen en een enkele scherf aardewerk gevonden uit de IJzertijd, alsook een scherf uit de Romeinse tijd. Dit duidt in ieder geval op bewoning in de periode IJzertijd-Romeinse tijd. De verwachting op archeologische resten uit de periode Neolithicum-Vroege Middeleeuwen is hoog. Deze worden verwacht in de top van het dekzand. Plaatselijk zijn door eeuwenlange bemesting esdekken van 60 a 80 cm gevormd op het dekzand, wat zorgt voor gunstige conserveringsomstandigheden.

De oudste vermelding van Gemert dateert uit de 12^e eeuw, als de gebroeders [REDACTED] en [REDACTED] in een oorkonde worden genoemd. Waarschijnlijk is Gemert al ouder. De historische woonkern van Gemert is uitgebreid rond 1400. Op de Kadastrale Minuutplan is het plangebied aangeduid als bouwland, 250 m ten noordoosten van Berglaren. Er liep een weggetje vanuit Berglaren door het plangebied naar Gemert. In 1951 is de huidige bebouwing in het plangebied gerealiseerd. Hierbij zijn stalen funderingen gebruikt tot 103 cm -mv. In de buurt van het plangebied zijn enkele scherven gevonden uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd, in een akkerlaag. De verwachting op resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd is hoog, deze resten worden verwacht vanaf het maaiveld.

De beantwoording van de tweede onderzoeksvraag *“Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?”* is als volgt:

Om de kans op de aanwezigheid van archeologische resten te bepalen is vooral het verwerven van inzicht in de bodemopbouw en de mate van intactheid daarvan van belang. Geadviseerd wordt daarom een inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek uit te voeren (zie hoofdstuk 3).

3 Inventariserend Veldonderzoek

3.1 Verkennend booronderzoek: doel- en vraagstelling

Het doel van het inventariserend veldonderzoek is het toetsen en waar nodig aanvullen van de op basis van het bureauonderzoek opgestelde archeologische gespecificeerde verwachting (zie § 2.4).

Het verkennend booronderzoek leidt tot beantwoording van de volgende onderzoeksvragen:

- *Wat is de geomorfologische situatie en de geologische en bodemkundige opbouw van het plangebied?*
- *Is sprake van een natuurlijke (intacte) bodemopbouw of is deze (deels) verstoord? Indien sprake is van verstoringen, wat is de diepte en omvang van de verstoring?*
- *Zijn er archeologisch relevante geo(morfo)logische eenheden of lagen aanwezig in het plangebied?*
- *Zo ja, op welke diepte ten opzichte van maaiveld en NAP?*
- *Alhoewel niet het doel van een verkennend booronderzoek, zijn er desondanks toch archeologische indicatoren aangetroffen?*
 - Zo ja:
 - *Op welke diepte ten opzichte van maaiveld en NAP zijn deze archeologische indicatoren aangetroffen?*
 - *Wat is de horizontaal ruimtelijke spreiding van deze archeologische indicatoren?*
 - *Wat is de aard en ouderdom van deze indicatoren?*
- *In welk opzicht kan op basis van het veldonderzoek de archeologische verwachting worden bijgesteld?*
- *In hoeverre worden de (mogelijk aanwezige) archeologische waarden bedreigd door toekomstige planontwikkeling?*
- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*

3.2 Methode

Het inventariserend veldonderzoek bestaat uit een verkennend booronderzoek. De werkwijze is gericht op het in kaart brengen van de bodemopbouw en het vaststellen van (grootschalige) verstoringen. Op 19 juni 2025 is een Plan van Aanpak (PvA) opgesteld, waarin de werkwijze van het onderzoek is vastgelegd. Voor het beantwoorden van de genoemde onderzoeksvragen is de volgende onderzoeksmethode toegepast:

Tabel 6. Beschrijving van de onderzoeksmethode

aantal boringen:	5 geslaagde boringen
boorgrid:	geen
diepte boringen:	Minimaal 30 cm in het onverstoord moedermateriaal.
boormethode:	Edelmanboor met diameter 7 cm
waarnemingstechniek:	Versnijden en/of verbrokkelen

De lithologische en bodemkundige kenmerken van de boringen zijn beschreven conform respectievelijk NEN 5104³⁵ en het Systeem voor de bodemclassificatie voor Nederland, de hogere niveaus³⁶ en vastgelegd middels het invoerprogramma Deborah. De X- en Y-coördinaten en maaiveldhoogtes zijn ingemeten met een RTK-DGPS met een nauwkeurigheid van 1 cm. Dit kon echter niet gebeuren bij de boringen die binnen de paardenbakken werden gezet (boringen 2 en 3). De coördinaten en maaiveldhoogtes van deze boringen zijn daarom op basis van de topografische kaart en het AHN4 geschat.

Hoewel een verkennend booronderzoek niet als primair doel het opsporen van archeologische vindplaatsen en indicatoren heeft, is het opgeboorde sediment wel gecontroleerd op het voorkomen

³⁵ [redacted] 2005; Nederlands Normalisatie-Instituut 1989.

³⁶ [redacted] *et al.* 1989.

van archeologische vondsten en indicatoren zoals houtskool, verbrande leem en fosfaat. Deze zijn opgenomen in de boorbeschrijvingen. Tijdens het veldonderzoek zijn geen monsters genomen.

3.3 Resultaten Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)

3.3.1 Lithologische en bodemkundige beschrijving

De locatie van de boringen is weergegeven in afb. 16. De boorgegevens worden gepresenteerd in bijlage 1.

Afb. 19. Boorpuntenkaart met de geplande ingrepen.

Boringen 1 en 2 moesten worden gestaakt op een laag beton op een diepte van respectievelijk 105 en 90 cm -mv. Boring 3 werd direct ernaast gezet en kon wel tot in het onverstoorde moedermateriaal worden gezet. In deze en de andere geslaagde boringen werd het natuurlijke sediment aangetroffen vanaf een diepte van 65 tot 115 cm -mv (14,45 tot 15,1 m +NAP). Dit natuurlijke sediment bestaat uit zwak tot matig siltig zand dat een matig fijne zandmediaan heeft. Af en toe is er een fijn grindje waargenomen in dit pakket. In boringen 5 en 7 is in de top van deze sedimenten een inspoelingshorizont waargenomen.

Boven dit natuurlijke sediment is een pakket zwak siltig zand aangetroffen. Dit pakket kenmerkt zich vooral door de aanwezigheid van humus en puin in de boringen. Hierin is, met enige moeite, een onderverdeling te maken in de bovenste 30 cm en het pakket eronder. In de top zijn meer zandbrokken en puinfragmenten aanwezig.

3.3.2 Interpretatie

De natuurlijke afzettingen zijn verspoelde dekzandafzettingen. Deze zijn gesedimenteerd in de laatste ijstijd. Verspoelde dekzanden hebben een middelhoge archeologische verwachting aangezien deze lager dan de dekzandruggen liggen. In dit geval zijn er echter inspoelingshorizonten waargenomen in twee boringen waardoor de verwachting weer hoger is. De oorspronkelijke aanrijningshorizont en uitspoelingshorizont zijn door ploegwerkzaamheden verstoord. Deze reikten niet diep genoeg om de inspoelingshorizont te verwijderen.

In de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd is boven de natuurlijke ondergrond een esdek ontstaan door middel van de plaggenbemesting. Door de grote dikte van dit esdek (65-115 cm) werd het archeologisch niveau niet verstoord door de recente verstorende werkzaamheden. Archeologische waarden uit de periode Laat-Paleolithicum tot en met Middeleeuwen kunnen daarom nog steeds in de grond liggen. Dat boringen 1 en 2 dieper zijn verstoord dan de pleistocene ondergrond in naastgelegen boring 3 laat zien dat er wel lokaal verstoring is opgetreden binnen het plangebied.

Door de aanwezigheid van inspoelingshorizonten onder een esdek heeft het plangebied een hoge archeologische verwachting. De aanwezigheid van inspoelingshorizonten geven het plangebied een hogere verwachting omdat het laat zien dat het plangebied hoog genoeg in het landschap stond om de vorming van bodemvorming mogelijk te maken. Hierdoor was bewoning in het verleden mogelijk binnen het plangebied. Dat de inspoelingshorizont aanwezig is in (een deel van) de boringen is tekenend voor ondiepe verstoring van het oorspronkelijke archeologische niveau. Diepreikende archeologische waarden, zoals paalsporen, zullen daarom onverstoord in de ondergrond aanwezig kunnen zijn gebleven. Als laatste werden esdekken voornamelijk gesticht op plekken waar al enige tijd bewoning plaatsvond. Uit de archeologische periodes voor de Late Middeleeuwen geldt dus een hoge archeologische verwachting.

Het archeologisch niveau kan worden aangetroffen op een diepte van 65 tot 115 cm -mv (14,45 tot 15,1 m +NAP). Er dient wel rekening te worden gehouden met een buffer van 25 cm als er een vrijstellingsgrens wordt bepaald. In dit geval zou de vrijstellingsgrens op een diepte van 40 cm -mv (15,35 m +NAP) komen te liggen. Dit is niet voldoende om de geplande werkzaamheden uit te kunnen voeren zonder vervolgonderzoek.

3.4 Conclusies

De in paragraaf 3.1 gestelde onderzoeksvragen kunnen op basis van de bereikte resultaten als volgt worden beantwoord:

- *Wat is de geomorfologische situatie en de geologische en bodemkundige opbouw van het plangebied?*
Binnen het plangebied zijn verspoelde dekzanden aangetroffen met daarboven een esdek. In de top van de natuurlijke afzettingen is een inspoelingshorizont waargenomen.
- *Is sprake van een natuurlijke (intacte) bodemopbouw of is deze (deels) verstoord? Indien sprake is van verstoringen, wat is de diepte en omvang van de verstoring?*
Het esdek reikt tot een diepte van 65 tot 115 cm -mv (14,45 tot 15,1 m +NAP). De bovenste 30 cm daarvan is duidelijk verstoord geraakt in de recent tijd, en o delen reikt de verstoring tot onderin het esdek.
- *Zijn er archeologisch relevante geo(morfo)logische eenheden of lagen aanwezig in het plangebied?*
Archeologisch gezien is de top van de natuurlijke afzettingen relevant. Dit vanwege de aanwezigheid van een inspoelingshorizont. Hier kunnen archeologische waarden uit de periode Laat-Pleistoceen tot en met de Vroege Middeleeuwen in worden aangetroffen.
- *Zo ja, op welke diepte ten opzichte van maaiveld en NAP?*
Het archeologisch niveau kan worden aangetroffen op een diepte van 65 tot 115 cm -mv (14,45 tot 15,1 m +NAP).
- *Alhoewel niet het doel van een verkennend booronderzoek, zijn er desondanks toch archeologische indicatoren aangetroffen?*
Tijdens het veldwerk zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.
- *In welk opzicht kan op basis van het veldonderzoek de archeologische verwachting worden bijgesteld?*
De archeologische verwachting kan op basis van het veldonderzoek niet worden bijgesteld. Deze is onveranderd hoog.
- *In hoeverre worden de (mogelijk aanwezige) archeologische waarden bedreigd door toekomstige planontwikkeling?*
De vrijstellingsgrens binnen het plangebied kan op een diepte van 40 cm -mv (15,35 m +NAP) worden vastgesteld. De geplande werkzaamheden zullen dieper reiken dan deze diepte.
- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*
Het plangebied is onvoldoende onderzocht. Er dient vervolgonderzoek uitgevoerd te worden. Dit kan, gezien de aanwezigheid van bebouwing, het beste gebeuren in de vorm van archeologische begeleiding van de geplande nieuwbouw. Het graven van de nieuwe fundering dient dan archeologisch begeleid te worden.

4 Aanbeveling

Het is niet volledig uit te sluiten dat binnen het onderzochte gebied nog archeologische resten voorkomen. Om de op het bureauonderzoek gebaseerde gespecificeerde verwachting voldoende te kunnen aanvullen en toetsen, adviseert ADC ArcheoProjecten om in het plangebied tijdens de sloop- en graafwerkzaamheden in een archeologische begeleiding te voorzien. De archeologische begeleiding dient hetzelfde doel als een inventariserend veldonderzoek door middel van het aanleggen van proefsleuven (AB/IVO-P). Dit betekent dat indien bij de civiele werkzaamheden toch vondsten of archeologische sporen worden aangetroffen, deze worden geregistreerd en, in zover de werkzaamheden dat toelaten, worden gedocumenteerd. De exacte invulling van de werkzaamheden dient voorafgaand aan het veldwerk te worden vastgelegd in een door de bevoegde overheid goed te keuren Programma van Eisen (PvE).

Wij wijzen erop dat de bevoegde overheid op basis van dit rapport een selectiebesluit neemt. De mogelijkheid bestaat dat dit selectiebesluit afwijkt van het door ons opgestelde advies.

Literatuur

- [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] & [redacted], 1989: *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland: de hogere niveaus*. Wageningen.
- [redacted] 2005: *Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode, Versie 5.2*. Utrecht (TNO-rapport NITG 05-043-A).
- [redacted] 2017. *Binderseind 2-4, Gemert (gemeente Gemert-Bakel). Een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek*. ADC rapport 4357
- [redacted] 2021. *Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek - verkennende fase. Oudestraat-Dribbelei, Gemert, gemeente Gemert-Bakel (NB)*. Laagland Archeologie Rapport 731
- [redacted] 2008. *Archeologisch Onderzoek Gemert-Bakel, Berglaren en Molenakker. Inventariserend veldonderzoek-proefsleuven*. Archeologisch Centrum Eindhoven rapport 16
- [redacted] 2020. *Frans Brugske 23, Gemert, Gemeente Gemert. Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O); Bureauonderzoek en verkennend booronderzoek*. ArcheoPro Archeologisch Rapport Nr 19041
- [redacted], 2012. *Archeologisch bureauonderzoek en een karterend veldonderzoek door middel van boringen. Oudestraat 30, 40 en 44 te Gemert*. Aeres Milieu projectnummer AM12278
- Kadaster**, 1832: *Kadastrale kaart 1811-1832: minuutplan MIN10061E01*
- [redacted] 2018: *Landsdekkende, actuele informatie over grondwatertrappen digitaal beschikbaar*. H2O-online
- Normalisatie-Instituut, Nederlands**, 1989: *Geotechniek, classificatie van onverharde grondmonsters NEN 5104*. Delft.
- [redacted], [redacted], [redacted] & [redacted], 2007. *Introduction of the Boxtel Formation and implications for the Quaternary lithostratigraphy of the Netherlands*. Netherlands Journal of Geosciences 86(3): 197 - 2010
- SIKB**, 2022: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA)*. Gouda.
- TNO**, 2013: *Lithostratigrafische Nomenclator van de Ondiepe Ondergrond, versie 2013*.
- [redacted], [redacted] & [redacted], 2018: *Atlas van Nederland in het Holoceen. Landschap en bewoning vanaf de laatste ijstijd tot nu*. [redacted]
- Wageningen Environmental Research**, 2023: *Bodemkaart van Nederland V2023-1*.
<https://www.broloket.nl/ondergrondmodellen>
- Wageningen Environmental Research**, 2023: *Geomorfologische Kaart van Nederland V2023-01*.
<https://www.broloket.nl/ondergrondmodellen>
- [redacted] 2016. *Beleidsplan Archeologische Monumentenzorg, gemeente Gemert-Bakel*. Het Archeologie Bureau

Geraadpleegde websites

<https://ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer/>
<https://archaeology.datastations.nl/>
<https://archis.cultureelerfgoed.nl/>
<https://bagviewer.kadaster.nl>
<https://beeldbank.cultureelerfgoed.nl/>
<https://www.broloket.nl/ondergrondmodellen/kaart>
<https://maps.bodemdata.nl>
<https://omgevingswet.overheid.nl/regels-op-de-kaart/>
<https://www.bodemloket.nl>
<https://www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens>
<https://www.ikme.nl>
<https://www.kadaster.nl/>
<https://www.topotijdreis.nl>
<https://zoeken.cultureelerfgoed.nl/>
<https://www.canonvannederland.nl/nl/noord-brabant/gemert-bakel>
<https://heemkundekringgemert.nl/geschiedenis/hoogtepunten/>
<https://noord-brabant.nazca4u.nl>

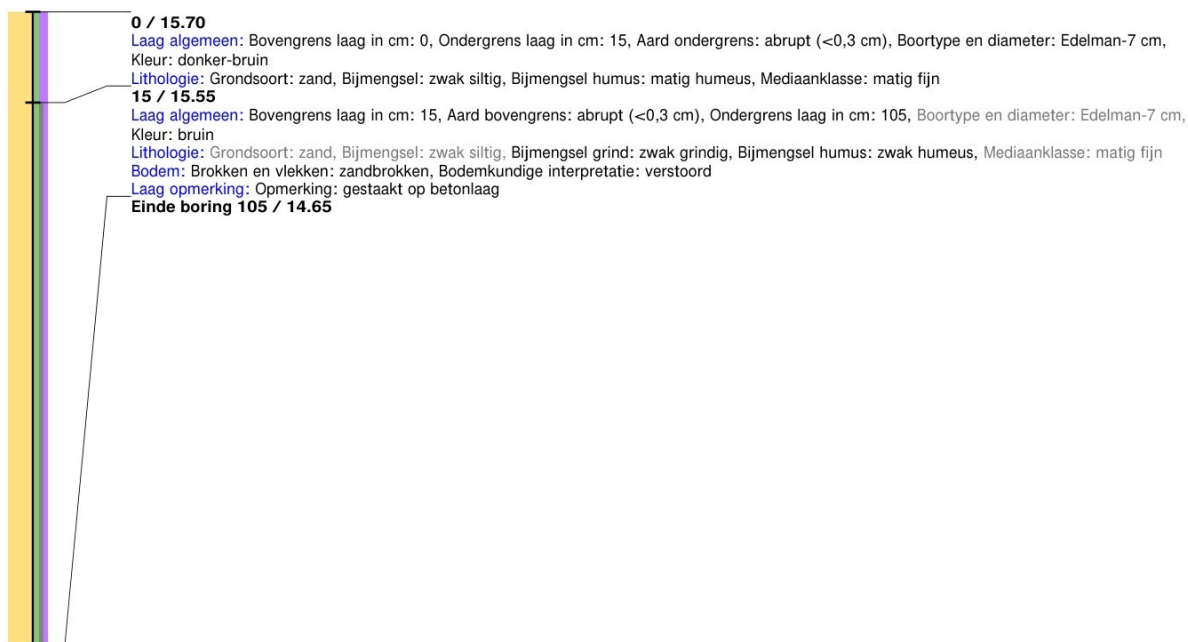

Lijst van afbeeldingen en tabellen

- Afb. 1. Locatie van het plangebied
Afb. 2. Detailkaart van het plangebied
Afb. 3. Het plangebied op de archeologische beleidsadvieskaart van de gemeente Gemert-Bakel
Afb. 4. Toekomstige situatie in het plangebied
Afb. 5. Detail doorsnede van de fundering van de bestaande bebouwing.
Afb. 6. Principe doorsnede van de wadi's.
Afb. 7. Profielen gezet ter hoogte van het huidige Indiëplantsoen 23 [REDACTED], 2007).
Afb. 8. Het plangebied op de geologische kaart 2021 (DINOloket.nl)
Afb. 9. Het plangebied op de Geomorfologische kaart schaal 1:50.000 (BRO)
Afb. 10. Het plangebied op de Bodemkaart schaal 1:50.000 (BRO)
Afb. 11. Het plangebied op de kaart van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN4)
Afb. 12. De paleogeografische ontwikkeling in het plangebied [REDACTED] 2018)
Afb. 13. Het plangebied op een kaart met onderzoeksmeldingen en vondstlocaties uit Archis3.1 (RCE 2025)
Afb. 14. Het plangebied op de Kadastrale minuut MIN10061E01 uit 1811 - 1832 (beeldbank.cultureelerfgoed.nl)
Afb. 15. Het plangebied op de Bonnekaart uit 1850 (Bureau Militaire Verkenningen)
Afb. 16. Het plangebied op de topografische kaart uit 1954 (topotijdreis.nl)
Afb. 17. Het plangebied op de topografische kaart uit 1963 (topotijdreis.nl)
Afb. 18. Locatie van de huidige bebouwing ten opzichte van de geplande nieuwbouw.
Afb. 19. Boorpuntenkaart met de geplande ingrepen.
- Tabel 1. Overzicht van de verschillende perioden
Tabel 2. Aardwetenschappelijke informatie in het plangebied
Tabel 3. Lithostratigrafische opeenvolging
Tabel 4. Archeologische vondstlocaties in het onderzoeksgebied
Tabel 5. Archeologische onderzoeken uitgevoerd in het onderzoeksgebied
Tabel 6. Beschrijving van de onderzoeksmethode

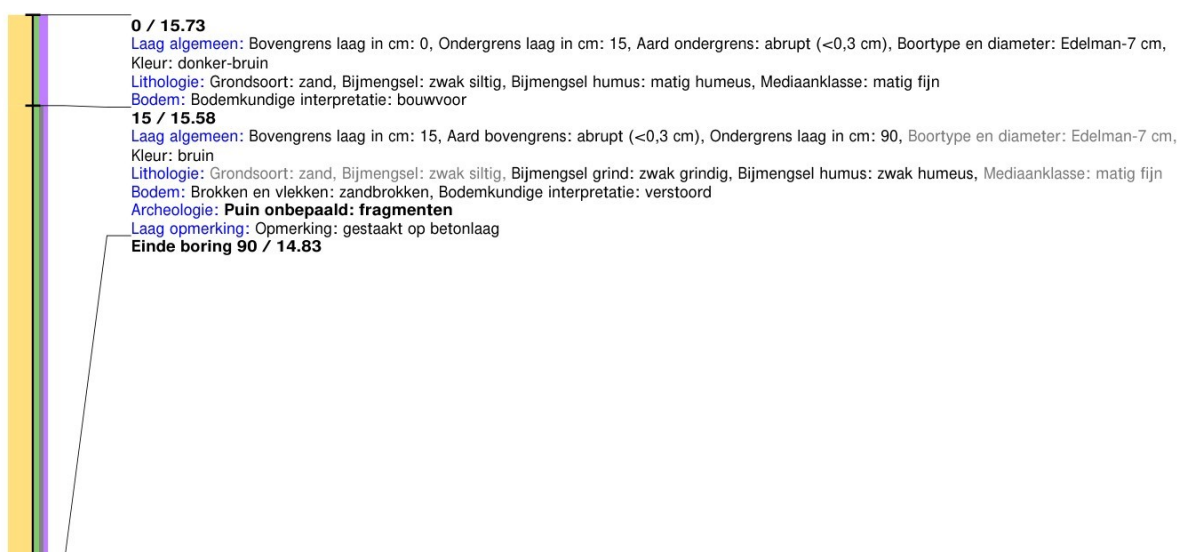
Boring: 4174_1

Kop algemeen: Projectcode: 4174, Boornummer: 1, Beschrijver(s): FVP, Datum: 16-04-2026, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 105
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 176092.31, Y-coördinaat in meters: 395816.21, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 15.7, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Noord-Brabant, Gemeente: Gemert-Bakel, Opdrachtgever: goed wonen Gemert, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

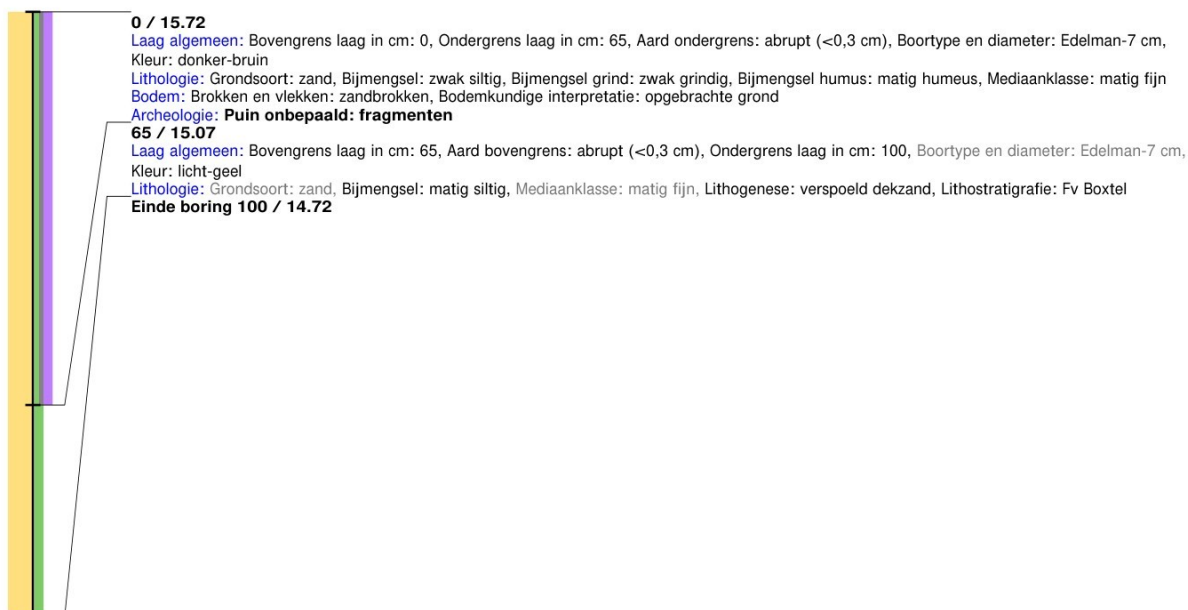
Boring: 4174_2

Kop algemeen: Projectcode: 4174, Boornummer: 2, Beschrijver(s): FVP, Datum: 16-04-2026, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 90
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 176091.4, Y-coördinaat in meters: 395816.24, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 15.73, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Noord-Brabant, Gemeente: Gemert-Bakel, Opdrachtgever: goed wonen Gemert, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

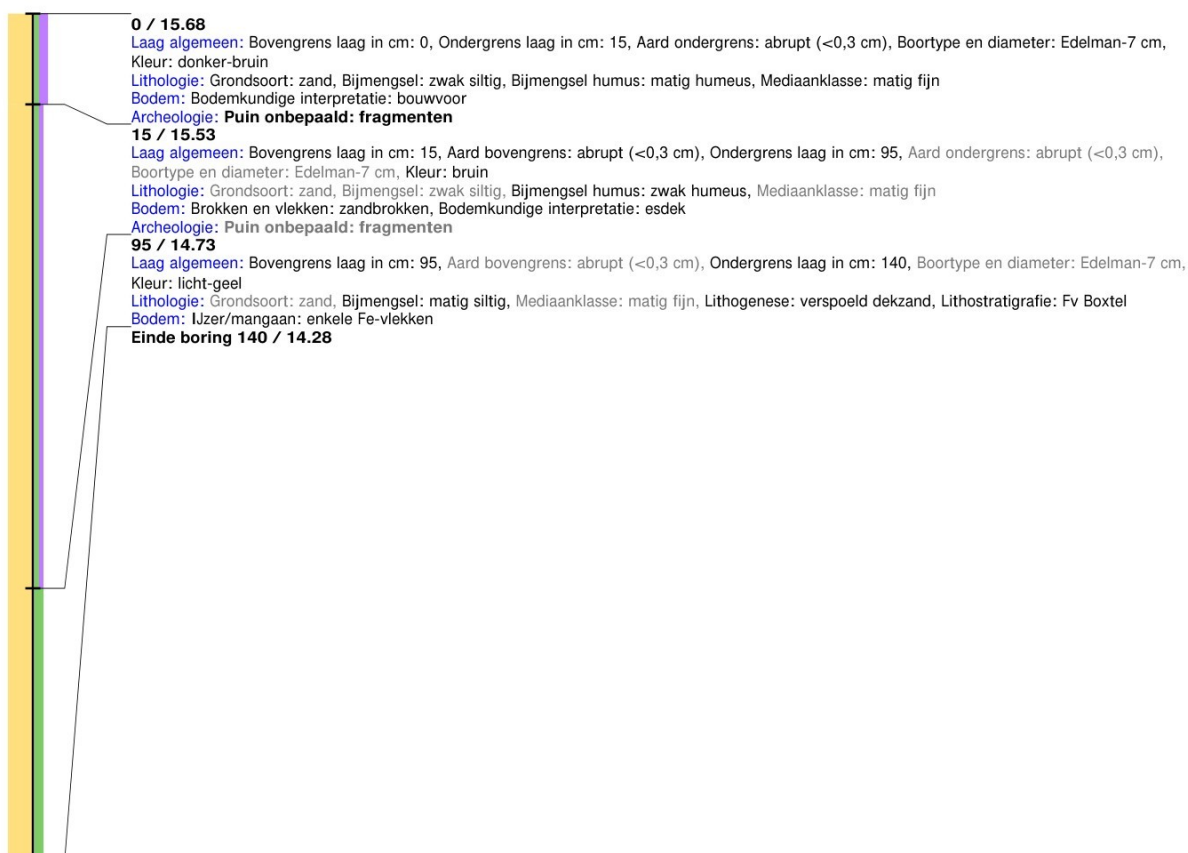
Boring: 4174_3

Kop algemeen: Projectcode: 4174, Boornummer: 3, Beschrijver(s): FVP, Datum: 16-04-2026, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 100
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 176094.14, Y-coördinaat in meters: 395816.96, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 15.72, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Noord-Brabant, Gemeente: Gemert-Bakel, Opdrachtgever: goed wonen Gemert, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

Boring: 4174_4

Kop algemeen: Projectcode: 4174, Boornummer: 4, Beschrijver(s): FVP, Datum: 16-04-2026, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 140
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 176088.83, Y-coördinaat in meters: 395846.03, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 15.68, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Noord-Brabant, Gemeente: Gemert-Bakel, Opdrachtgever: goed wonen Gemert, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

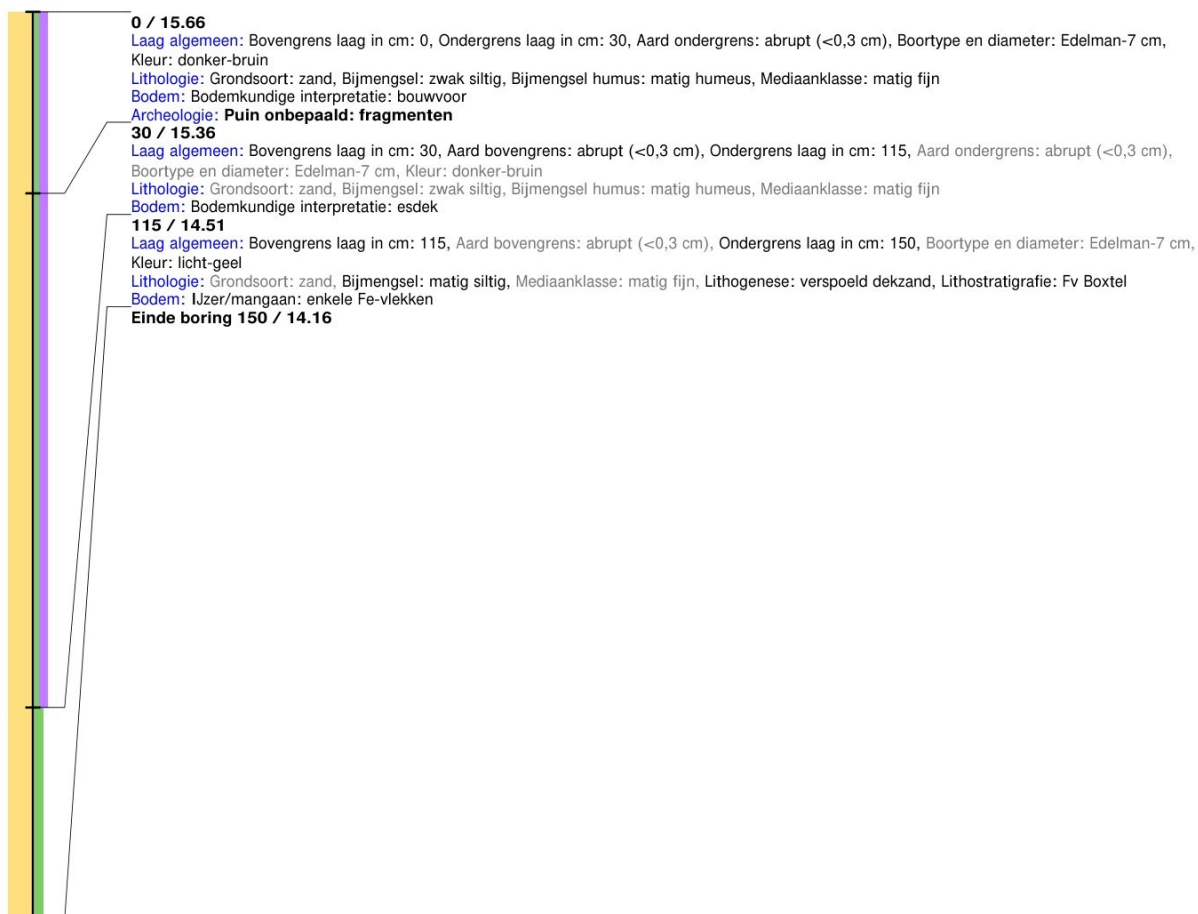
Boring: 4174_5

Kop algemeen: Projectcode: 4174, Boornummer: 5, Beschrijver(s): FVP, Datum: 16-04-2026, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 170
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 176036.56, Y-coördinaat in meters: 395777.7, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 15.6, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Noord-Brabant, Gemeente: Gemert-Bakel, Opdrachtgever: goed wonen Gemert, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

Boring: 4174_6

Kop algemeen: Projectcode: 4174, Boornummer: 6, Beschrijver(s): FVP, Datum: 16-04-2026, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 150
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 176069.37, Y-coördinaat in meters: 395781.13, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 15.66, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Noord-Brabant, Gemeente: Gemert-Bakel, Opdrachtgever: goed wonen Gemert, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

Boring: 4174_7

Kop algemeen: Projectcode: 4174, Boornummer: 7, Beschrijver(s): FVP, Datum: 16-04-2026, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 140
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 176085.76, Y-coördinaat in meters: 395779.1, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 15.49, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Noord-Brabant, Gemeente: Gemert-Bakel, Opdrachtgever: goed wonen Gemert, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

